

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravišstvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrtni strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Prelom med Anglijo in Francijo

Sklenitev premirja Francije z Nemčijo in Italijo ni dovedla samo v najkrajšem času do ukinitve zavezništva med Agleži in Francozi, ampak celo do medsebojnih sovražnosti. Anglija je bila prepričana ob premirju, da bo prejela od Francije njeno brodogradnjo in letalstvo, kar se pa ni zgodilo.

Stališče Francije

V pogojih za premirje sta obljubili Franciji Nemčija in Italija, da ne bosta uporabili francoske mornarice proti bivšemu zavezniku Francije — Angliji. Francoska mornarica je prejela nalog, da se poda v domača pristanišča in bo tam razorožena pod nadzorstvom posebne nemško-italijanske komisije, katera natančno pazi na to, da izpolni Francija vse pogoje premirja.

Kaj je storila Anglija?

Dne 3. julija je proglasila Anglija prevzem nadzorstva nad vsemi francoskimi vojnimi ladjami, ki so v angleških pristaniščih. Ta korak je opravičila angleška vlada s sporočilom, da ne zaupa na obljube, ki sta jih dali Nemčija in Italija, da ne bosta uporabili francoske mornarice proti bivšemu francoskemu zavezniku. V prilog angleškim koristim in v upanju, da bo obnovljena neodvisnost Francije, je ukrenila Anglija vse potrebno, da skupni sovražnik (Nemci in Italijani) ne bi uporabil francoske mornarice proti njej (Angliji).

Koj po razglasitvi omenejnega sporočila je začela Anglija z nadzorovanjem francoske mornarice z obljubo, da nobena od ladij ne bo uporabljena za nadaljnje vojskovanje.

Pred angleškim napadom na francosko brodogradnjo

Že 3. julija so se pojavile znatne angleške vojne enote pred Oranom v Alžiru v severni Afriki, kjer se je mudil po pogodbi o premirju del francoskega vojnega brodogradnjskega.

Oran leži na zapadnem bregu Alžira in je moderno urejeno pristaniško mesto s 170.000 prebivalci, od katerih je 130.000 Francozov. Oran je najpomembnejše trgovinsko in industrijsko središče francoskega Alžira ter leži ob železniški progi Tunis-Casablanca. Mesto je vojaško utrjeno. Ima letalsko in mornariško oporišče. V Oranu, ki je nadškofijski sedež, so prišli Francozi do oblasti leta 1831.

Angleži so poslali Francozom kapitana Hollanda z naročilom, da sprejmejo francoske vojne ladje pred Oranom in v drugih lukah v Maroku in Alžiru v šestih urah eno izmed naslednjih treh možnosti:

1. da odplovejo z angleškimi vojnimi ladjami ter skupno z njimi nadaljujejo borbo proti Nemčiji in Italiji;

2. da odplovejo z omejenim številom posadk v Anglijo, nakar bodo posadke prepeljane v domovino;

3. če hočejo vojne ladje, da bi bile uporabljene v vojni proti Nemčiji in Italiji, lahko odplovejo v katero izmed zapadnoindijskih luk, n. pr. v Martinique, kjer naj bi ostale do

konca vojne, njihove posadke se bodo pa svoobodno vrstile na Francosko.

Posebno opozorilo francoskemu admiralu

Kapitan Holland je izrecno opozoril francoskega admirala Soult, da bo prisiljeno angleško vojno brodogradnjo uporabiti silo, da ne bi prišle francoske vojne ladje Nemcem ali Italijanom v roke. Izrazil je nadalje upanje, da bodo angleški pogoji sprejeti in da ne bo potrebno izpostaviti francoskega vojnega brodogradnjskega strašni sili angleških bojnih ladij.

Francozi odklonili angleške predloge

Dve uri potem, ko je kapitan Holland na svojem rušilcu zapustil luko v Oranu, je priplulo pred luko močno angleško brodogradnjo oklopnice pod poveljstvom admirala Sommerwela, ki je pred Dunkerqueom v Belgiji rešil s svojim brodogradnjo nad sto tisoč francoskih vojakov v Anglijo. Z oklopnici je dospelo tudi več križark in močno brodogradnjo drugih edinic vojne mornarice. Medtem so se pogajanja s francoskim brodogradnjo nadaljevala in do popoldneva je poveljnik angleškega brodogradnjskega upal, da bodo angleški pogoji sprejeti brez preliivanja krvi. Francoski admiral Jean Soult pa je odklonil angleške pogoje in sporočil, da bo na silo odgovoril s silo.

Napad Angležev

Ko so sprejeli Angleži francosko odklonitev, so napadle angleške bojne ladje francoske. Razvila se je ljuta bitka, v katero so posegla tudi angleška letala z nosilke letal »Ark Royal«. Letala so bombardirala francoske ladje. Par francoskih velikih bojnih ladij je bilo huđo poškodovanih, dva francoska rušilca in en nosilec vodnih letal so bili potopljeni.

Francozi so izgubili v tej bitki nad tisoč mornariških častnikov in mornarjev, ki so bili ubiti ali so utonili.

Odmev bitke v svetu

Pomorska bitka pri Oranu med bivšima zaveznikoma je različno odjeknila v svetu. Francijo je napad tako razhudil, da je ukinila diplomatske stike z Anglijo. Italija in Nemčija sta odločno obsodili ta angleški korak. Amerika pa je izjavila, da mora ves demokratični svet z zadovoljstvom pozdraviti, da je prišla večina francoskega vojnega brodogradnjskega v angleške roke in da opravičuje postopanje francoske vlade angleški nastop pri Oranu.

Francoska mornarica bo ostala oborožena

Zaradi dogodkov pred Oranom sta obvestili nemška in italijanska vlada francoskega ministrskega predsednika maršala Petaina, da ne zahtevata več razorožitve francoske vojne mornarice. Prav tako je že odrejeno, da francoska pomorska in letalska oporišča v Sredozemlju ne bodo razorožena, dasi je bilo to določeno po pogodbi o premirju z Nemčijo in Italijo.

Francozi vrtili Angležem s protinapadom

Francosko mornariško poveljstvo je objavilo 7. julija, da sta napadla dva oddelka francoskih vodnih letal, ki so ju že razoroževali, a po dogodkih v Oranu znova oborožili,

v teku 6. julija angleška oporišča v Gibraltarju. Letala so bombardirala gibraltarske utrdbe, pa tudi angleške ladje, ki so bile tedaj v luki. Najmanj ena večja ladja je bila zadeta.

Po vesteh iz mesta Šangaja na Kitajskem, ki je pa zasedeno od Japoncev, so zaplenile francoske oblasti v Indokini vse angleške ladje, ki so bile v vodah in pristaniščih Indokine.

Negotovost usode francoskih ladij v Aleksandriji

Angleški ministrski predsednik Churchill je poročal v parlamentu o položaju in o ukrepih angleške vojne mornarice proti francoski vojni mornarici. Izjavil je med drugim:

»Pred Aleksandrijo (v vzhodni severni Afriki, v Egiptu), kjer je veliko angleško vojno brodogradnjo, so zasidrane poleg ene francoske oklopnice tudi štiri francoske križarke in več manjših francoskih vojnih ladij. Vse te ladje smo obvestili, da jim ne bo dovoljeno, da bi zapustile luko in prišle v sovražne roke. Pogajanja in razgovori so v teku. Izdali smo ukrepe, da bodo francoske ladje potopljene, ako ne pristanejo na naše želje. Razumljivo je, da je to izzvalo nasprotstva med francoskimi in angleškimi častniki. Toda še danes zjutraj (4. julija) je ob priliki italijanskega letalskega napada na Aleksandrijo ena izmed francoskih vojnih ladij streljala s topovi proti skupnemu sovražniku. Onim francoskim mornarjem, ki žele nadaljevati vojno, bomo nudili vse ugodnosti, za ostale pa smo obljubili vrnitev v domovino.«

Francozi v strahu za svoje ladje pri otoku Martinique

Med tako zvanimi Malimi Antili nad Južno Ameriko je otok Martinique, ki je v francoskih rokah. Otok je francosko mornariško oporišče, kamor so se zatekle po prelomu med Anglijo in Francijo znatne francoske mornariške enote. Ladje okrog Martiniquea so dobile od Petainove vlade iz domovine potrebna navodila za primer, da bi začele angleške pomorske oblasti z zaporo ali blokado. Iz sedeža francoske vlade v Vichyju v Franciji poročajo, da ne pripisujejo nobenega pomena in zaupanja angleški izjavi, da blokada Martiniquea ne bo izvedena. Poudarjajo, da je treba po dogodkih v Oranu pričakovati nov angleški napad.

Zgodovina se ponavlja

Dogodki, kakor se ponavljajo sedaj, da namreč angleško brodogradnjo napada drugo brodogradnjo ter da uničuje vse ladje, ki bi mogle služiti za napad na angleški otok, so se v zgodovini že parkrat zgodili, zato je ostala doslej Anglija kot taka nepremagana. Tudi Napoleon je hotel na višku svoje slave, ko je podjarmil že polovico Evrope, napasti tudi Anglijo, ki se mu je edina še upirala, toda ni imel na razpolago dovolj brodogradnjskega, da bi prepeljal svoje čete na angleški otok. Da bi mu Anglija preprečila to nakano, zato je napadla portugalsko in dansko brodogradnjo ter ga uničila, preden se je teh brodogradnjskega mogel Napoleon poslužiti za napad na Anglijo.

Nov gospodarski in socialni red

Vsaka večja vojna rodi kot svojo posledico kakšne večje preosnove v življenju narodov. Svetovna vojna od leta 1914. do leta 1918. je povzročila osvoboditev manjših narodov suženjskih okovov in vznikal narodnih držav. Na socialnem polju pa njeni učinki niso segli tako globoko. Bil je sicer v okviru Zveze narodov v Ženevi ustanovljen mednarodni urad za delo, ki bi naj dajal pobude in smernice za izboljšanje položaja delovnega ljudstva v posameznih državah. Toda kakor vsa Zveza narodov tako tudi njen organ, mednarodni urad za delo, ni mogel razviti večje delavnosti, ki bi jo spremljali pomembnejši uspehi v borbi za večjo dobrobit delovnega ljudstva.

Po letu 1918. je vladal naprej gospodarski in finančni nauk liberalizma in kapitalizma. Svoboda, ki jo proglašala liberalizem kot vrhovno gospodarsko načelo, je bila v prid samo nekaterim, ki so si z brezobzirnim in brezvestnim izkoriščanjem delovnih ljudskih moči ustvarjali premoženja, ljudstvo pa je vedno globlje lezlo v brezno brezpravnosti in siromašnine. Marksizem (znanstveni socializem, ki ga je ustvaril nemški judovski pisatelj Karel Marks) je obljubljal rešitev delavstva iz verig kapitalizma, pa je ni mogel prinesti, ker izhaja iz istega zmotnega osnovnega načela, kot liberalizem, namreč iz materialističnega načela, ki zanika dušo v človeku in moralni red, ki temelji v Bogu.

Poskusi gospodarske in socialne preureditve, ki so ostvarjeni v nekaterih državah, ne morejo zadovoljiti po lastni svobodi in sreči hrepenečega človeka. Vrednost posameznega človeka je v tem, da je kot imejitelj neumrljive duše osebnost, česar žival ni in ne more biti. Kot osebi pripadajo človeku gotove svoboščine in pravice, ki jih nihče ne sme uničiti, in to tem manj, ker so te pravice človeku z jamčene po Bogu-Stvarniku. Ni človek na svetu samo radi skupnosti, da prispeva k njeni sreči, marveč predvsem radi sebe, da si ustva-

ri svojo srečo na zemlji in onstran groba. Kolektivni (skupnostni) človek, ki ima namen in pomen samo kot ud skupnosti in kot člen v ogromni mašineriji narodnega gospodarstva, je ponižanje človeškega dostojanstva.

Krščansko načelo se giblje v sredini med obema skrajnostima: med neomejeno svobodo poedinca, kakor jo proglašala liberalizem-kapitalizem, in zgolj kolektivnim (skupnostnim) človekom komunizma in skrajnostnega nacionalizma. Veliki papež Leon XIII. je označil svetu krščanska načela o rešitvi socialnega vprašanja in preureditve človeške družbe na osnovi načel pravičnosti in ljubezni. Papež Pij XI. je ta načela na novo poklical svetu v spomin ter jih dopolnil s smernicami, ki so potrebne z ozirom na sodobne zmote in življenjske potrebe ljudstva, in s priporočilom stanovske ureditve človeške družbe. To so tista načela, ki smo jih tudi mi vedno izpovedovali, ko smo se dosledno borili zoper ljudstvo odirajoči liberalistični kapitalizem in prav tako škodljivi marksizem (socializem, komunizem).

Svetovna vojna je s krvavim sijem posvetila v vse predele človeške družbe do zadnjih kotičkov, razkrila vse družbene in gospodarske nedostatke ter potegnili v svetlo luč tiste, ki so te nedostatke zakrivali. Med glavnimi krivci je liberalistični kapitalizem. Od njega so se že odmaknile nekatere države, med njimi Portugalska s svojo stanovsko ureditvijo države in Španija, ki se k taki ureditvi nagiba. Od njega se odmika Švica, kakor spričuje oklic zvezne vlade švicarskemu ljudstvu, ki smo ga v zadnji številki objavili. V njem se napoveduje borba načelu liberalizma o hlastanju po čim večjem dobičku in se zahteva od posameznika, da mora bolj gledati na drugega kot na sebe.

Od liberalno-kapitalističnega načela se odmika tudi vlada naše države. Ministrski pred-

sednik Dragiša Cvetković je v svojem govoru 19. junija napovedal gospodarske in socialne preosnove v smislu novega časa, ki je stopila vanj Evropa. Gospodstvo kapitala nad delovnim svetom je dalje nemogoče. Liberalni nauk o zlati podlagi in varovanju vrednosti denarja velja danes le v toliko, v kolikor je gospodarska delavnost države močna, produktivna in sposobna, da ustvari svojemu narodu delo, zaslužek in boljše pogoje za življenje. V naši državi se morajo pogledi na kapital in delovno silo popraviti v korist glavnemu činitelju naše narodne proizvodnje — v korist delovnemu ljudstvu. To je zahteva časa. Če pogledamo okoli sebe druge države, bomo videli, da tam, kjer je bila disciplina in sodelovanje med kapitalom in delovno silo na pravični osnovi, kjer je ena volja od zgoraj urejevala odločno in pravično, koliko, kaj in kako se bo delalo, da je tam bilo več sile in uspehov. Staro miselnost je treba zlomiti. Razdelitev dobrin mora biti pravičnejša. Narodno gospodarstvo mora postati v resnici državno in narodno ter služiti samo interesu naroda. Besede predsednika vlade torej napovedujejo glavne smernice spremembe v naši gospodarski in finančni politiki. Te preosnove bodo zajele vse gospodarsko življenje v državi: bankarstvo, industrijo, obrt, trgovino in poljedelstvo. Njihovo težišče bo v določitvi odnosa med kapitalom in delom v tem pravcu, da bo kapital postavljen bolj kot doslej v službo splošnih potreb naroda in države ter posebej izboljšanja gnetnega in moralnega položaja delavstva. Tako bodo te preosnove imele ne samo gospodarski in finančni, marveč tudi socialni značaj in učinek. Po primeru Italije in Portugalske se pripravljajo pri nas gospodarska in socialna preureditev države po korporativnem (stanovskem) sestavu, čigar osnovne črte sedaj izdeluje vlada naše jugoslovanske države.

0 dr. Koroščevem prosvetnem programu

Z velikim zaupanjem je sprejela javnost vest, da je prevzel prosvetno ministrstvo v naši državi voditelj Slovencev, g. dr. Anton Korošec. G. minister je koj po prevzemu odgovornosti polnega mesta podal zastopnikom tiska izjavo, ki vsebuje program njegovega dela za bodočnost na polju prosvete.

Prosvetno zaostalost treba odpraviti!

Odkrito je g. minister v tej programatični izjavi priznal, da je naša država v prosvetnem oziru precej zaostala za mnogimi drugimi državami. Krivdo na zaostalosti nosijo ravno prosvetni ministri, ki so jih največkrat od prevrata do danes nestrokovnjaki in so se prenašlo menjavali. Jugoslovanska mladina je bila žal skozi dobo dveh desetletij poskusni domači zajček, na katerem so preizkušali vse mogoče iz tujine. privlečene učne načrte ter načine z neprestano se menjajočimi učnimi knjigami.

Koj po prevratu so postali dunajski marksistični prosvetni strokovnjaki za polovico Evrope zgled moderne in času odgovarjajoče mladinske vzgoje. Tudi pri nas so zabliščali kot zvezde vodnice socialistični učni načrti z vso svojo moderno, a zgrešeno vzgojo, s predolgotrajnimi počitnicami in bogznaj kolikermi prostimi dnevi med letom.

Stara Avstrija je imela dober učni načrt, ki se je obdržal dolgo in je bilo upravičeno za zgled marsikaterim drugim državam. Po desetletja so bile iste šolske knjige in je bilo staršem glede oskrbe otrok s knjigami mnogo stroškov prihranjenih.

G. prosvetnemu ministru dr. Korošču je dobro znan staroavstrijski učni načrt s strogo in temeljito vzgojo duha s pomočjo dobrih šolskih knjig, ki so šle skozi cele rodove in še danes se jim poje hvala. Mogoče bo krenil g. minister na to staro ter preizkušeno prosvetno pot, da bo odpravil zaostalost naše države v prosvetnem pogledu.

Narodna in moralna vzgoja mladine

Ena od temeljnih točk dr. Koroščevega prosvetnega programa je načelo: Na mladini sloni bodočnost države in naroda. Vsa naša pozornost se mora obrniti njeni narodni in moralni vzgoji.

Ko sta se povzpela do vrhovne oblasti v državi Mussolini in Hitler, sta začela orati leđino za novi fašistični svet na mladinskem polju. Obema je uspelo, da sta priklenila mladino tako nase, da jima je slepo pokorna in gre v smrt za duceja in firerja. S to ugotovitvijo nikakor ne odobravamo ali priporočamo vzgojo po fašističnih in narodnosocialističnih načelih, ampak omenjamo ta dva državnik za zgled, kako sta postavila bodočnost italijanske ter nemške države in naroda na mladino, kateri sta danes v teh težkih časih država, narod, duce ter firer vse na svetu.

Slabo in v marksističnem duhu odgojena mladina pa je v nekaj desetletjih dala marsikje v Evropi slabe in ničvredne branilce države in naroda, kakor to dovolj jasno dokazuje potek sedanje evropske vojne.

Dal Bog, da bi vztrajal g. dr. Korošec, ki je preizkušen voditelj, kot prosvetni minister

dalje časa, potem smo sigurni, da bo tudi naša jugoslovanska mladina narodno in moralno vzgojena.

Prosvetna avtonomija

V duhu sporazuma in samostojnih banovin je ona točka dr. Koroščevega prosvetnega programa, ki se glasi: Varovali, negovali in razvijali bomo jezikovne in narodne tradicije Srbov, Hrvatov in Slovencev, svetinje in običaje vseh priznanih veroizpovedi ter bomo s tem skrbeli, da bodo vse šole in vsi prosvetni zavodi sploh postali čebelnjaki reda in dela ter sejalcji prosvete in morale resnične narodne kulture in rodoljubja.

Te besede so dokaz, da novi prosvetni minister odločno odklanja pogubonosni prosvetni centralizem, ki je tudi eden glavnih vzrokov, da je naša država v prosvetnem oziru zaostala za drugimi.

Srbi, Hrvati in Slovenci imamo vsak svoje hvalrevredne posebnosti v jeziku, pesmi, v običajih, obhajanjih raznih pobožnosti, v bogoslužju in pri raznih slovesnostih. Vse to lepo, kar dela Srba Srba, Hrvata Hrvata in Slovenca Slovenca, naj šola ohrani in tako poglobi, da bomo vsi trije bratje v jugoslovanski državi ponosni na očetovo in materino dediščino. Ako bo naša šola osvojila in se držala to točko g. dr. Koroščevega prosvetnega programa, potem bodo naši prosvetni zavodi sejalcji resnične narodne kulture in rodoljubja.

Pripravljenost na novo in veliko dobo

Dr. Anton Korošec je prepričan, da bo pričela po tej najstrašnejši vojni nova in velika

doba, za katero mora biti pripravljena mladina. Tem besedam dr. Korošca lahko zaupamo, da jih bo uresničil, ako ga bodo pustili dalje časa pri krmilu naše prosvete. On je znal naš slovenski narod vzgojiti in pripraviti na veliko prevratno dobo po svetovni vojni, da smo ji bili kos brez revolucije in prelivanja krvi. Ta veliki mož in narodni vzgojitelj bo znal tudi sedanjo mladino pripraviti, da bo brez posebnih prekucij šla naproti oni veliki dobi, ki prihaja na svet.

Svéta si zemlja in blagor mu, komur plodiš —
z oljem mu lečiš razpokano dlan,
shrambe mu polniš in vina mu vračaš za znoj,
daješ sena in otave za vola, ki vlačil je brano,
hodil pred plugom in družno potil se z oračem;
točiš cveticam v čaše medu, da pride bučela
gnana od tajnih skrbi pomladi na delo za božič;
ni gospodinje strah mrazov, zakaj nje družina
dvojno obleko ima, in čuješ na tnalu,
trlice? In osnutek na statvah čaka že votka.

Oton Župančič, »Duma«.

Mladostne poteze niso odvisne od Vaše starosti, ampak od negovanja Vaše kože. Poskusite vsaj enkrat NIVEO! Zakaj samo NIVEA vsebuje EUCERIT, ki daje Vaši koži zdravje, a samo zdrava koža lahko izraža mladostne in sveže poteze.

Po Jugoslaviji

Opozicija v naši državi prišla zopet prepozno. Ta usoda jo je zadela takrat, ko je takoj po sklenjenem narodnem sporazumu z dne 26. avgusta 1939 zamudila ponujeno preliko, da bi vstopila v vlado. To velja predvsem za srbske demokrate, ki so takrat še bili pod vodstvom Ljube Davidoviča, medtem ko jih zdaj vodi Milan Grol. Na naslednjih te usodne napake še vedno trpi demokratska politika. Kar se tiče JNS, ni bila storjena ta neopredvidnost, da bi ji ponudili vstop v vlado, ker JNS bi ponudbo takoj sprejela. Saj se med vsemi opozicijskimi skupinami najbolj peha za koncentracijsko vlado. Pri tem stremjenju jo krepko podpira del socialistov, ki jih vodi profesor Divac; temu delu pripadajo tudi socialisti v Sloveniji. Toda želje opozicije so se zopet izjalovile. Opozicija je zopet prišla prepozno. Namesto zaželenje koncentracije je prišla rekonstrukcija z vstopom g. dr. Antona Korošca v vlado.

Samostojna demokratska stranka je v glavnem bila zasidrana na Hrvaškem. Zadnji čas njeni pogledi veljajo tudi Sloveniji, kjer želi izpodriniti JNS. Glavno njeno zatočišče je mariborski »Večernik«, ki je okoli sebe začel

zbirati krog svobodomiselnih razumnikov, kateri so nezadovoljni z voditelji JNS. Sedaj pa preti ista usoda Samostojni demokratski stranki na Hrvaškem, katera je zadela JNS v Sloveniji: začela so se ji majati tla pod nogami. Pri občinskih volitvah v banovini Hr-

vatski se je pokazalo, da so Srbi začeli obračati hrbet tej stranki ter se nagibati k JRZ. Prosvetna organizacija stranke z naslovom »Seljačko kolo« je odpovedala stranki pokorščino ter šla na pot politične pregrupacije. In ker se dvema nesrečama rada pridruži še tretja, je bilo v Zagrebu ustavljeno glavno politično glasilo stranke »Nova riječ«. Tako se mariborskemu »Večerniku« odpira možnost, da avanzira za glavno strankino glasilo.

Cestna dela iz dohodkov cestnega sklada

Kakor znano, posedamo v Jugoslaviji državne in banovinske cestne sklade, iz katerih se zajemajo viri za izpopolnitev našega cestnega omrežja.

V naslednjem navajamo podatke o dosedanjih dohodkih državnega cestnega sklada in delih, ki so bila izvršena iz teh dohodkov, oziroma ki so še na programu.

Na podlagi dohodkov državnega cestnega sklada je bilo leta 1938. in 1939. najeto posojilo za izpopolnitev naše cestne mreže v višini 240.000.000 din. Predvideno pa je najetje še posojila v višini 1.500.000.000 din. Dejanski dohodki cestnega sklada so znašali od 1. julija 1939 do 31. marca 1940 132.000.000

din. Iz sklada pa je bilo v tem času izdano 86.300.000 din.

Gradbeno ministrstvo si prizadeva, da bi se naša cestna mreža čim bolj izpopolnila ter da bi bile naše ceste v dobrem stanju. Veliko paznjo posveča ministrstvo tudi odpravi prevelikih ovinkov, klancev itd.

Za cestna dela skrbi 84 tehničnih oddelkov, ki delajo na ozemlju vseh naših 347 okrajev. Poleg tega pa skrbe za ceste tehnični oddelki pri banskih upravah. Poleg teh tehničnih oddelkov pa je ustanovljenih še 20 terenskih tehničnih sekcij, ki skrbe za gradnjo novih cest in mostov.

V letu 1940. je delavnost teh terenskih sek-

Pretkanost sodobnih tihotapev. Marija Parette iz Albanove v bližini Neaplja v južni Italiji je veljala za zgledno mater. Kadar je šla z doma, jo je bilo le redko kdaj videti brez deteta, ki ga je nosila, toplo zavitega, ljubeče v svojem naročju. Ta zglebna materinska ljubezen je gajala tudi nekega podčastnika finančne straže, ki je gospo Marijo nekega dne srečal na cesti. Začel je z njo pogovor, pohvalil jo je za voljo njene skrbi za otroka in je hotel malčka končno malo pobožati. A kdo opiše njegovo presenečenje, ko je pogledal malo pobilje in je na blazini opazil ne rožnatega obraza majhnega zemljana, temveč vrat precej debele steklenice. Ta steklenica je bila napolnjena z alkoholom, ki ga je hotela

Junak divjine

Ameriški roman

*

1.

Erik je ves dan sedel v sedlu. Plemeniti konj Blisk je bil vzdržan in se je le malo poznala na njem utrujenost. V dolini je oblaček prahu še vedno kazal pot za živinskimi tatovi. Erik jim je sledil od naselbine, ne da bi ga bili opazili. Vroč dan je imel za seboj, mučno ježo skozi pragozdove. Blisk si je moral med zaraščenimi koreninami in prepletenim grmičevjem često utirati novo pot. Včasih mu je moral pri tem tudi jezdec pomagati. Stopiti je moral s konja in z nožem delati prostor med zapletenimi vejami. Od časa do časa je jezdil na rob gorskega grebena in od tam je videl, da so tatovi gnali živino v Sončno dolino. Erik je računal s tem, ker je tam bil edini pašnik med skalami in prepadi. Tatovi so vse storili, da bi svoje preganjalce že v začetku gorskega grebena spravili na krivo sled, toda Erik se ni dal zavesti. Najprej jim je sledil po izsušeni strugi gorskega potoka, ko pa so sledovi prenehali na kamenitih tleh, je odjezdil na gorski greben in od tam je kmalu zagledal čredo med divjimi prepadi. Nato jim je kar naprej sledil. Tatovi

so zapustili sotesko Tiago in zavili v zelo težko dostopno ožino, ki jo je le malo ljudi poznalo.

Zdaj so bili izpostavljeni Eriku, ne da bi slutili. Jezdec je bil na tisoč metrov visokem vrhu na kalifornijski zemlji. Okrog njega so se dvigale granitne stene. Nad njim se je razprostiralo blede nebo, ki so ga pokrivali prozorni oblaki. Zahajajoče sonce jih je krvavoderče pobarvalo. Rdeča barva pa je vse bolj bleдела in se spreminjala v sivo. Sonce je naglo tonilo in sence so postajale vse večje. Čez čas pa je rdeča krogla izginila za obzorjem in na zemljo je legel mrak.

Erik je skočil s konja. Določenega načrta še ni imel, a na pol je sklenil, da bo napadel tatove. Zrhljal je sedlo in pred konja je vrgel nekaj prgišč ovsa. Nato je šel na rob gorskega vrha in je tam sedel. Od spodaj je prihajal k njemu divji živžav: mukanje živine, topot kopit, vpitje in hreščanje vej. Trpek smeh mu je zaigral okrog ustnic: zavest, da se v ožini pasejo Samovi biki in njegova živina, mu je pognala v glavo kri.

Da, tam spodaj so Samovi biki, njegova čreda in Moranovo govedo. Pet tisoč živali se je paslo v dolini. Tatovi so očitno imeli namen, čredo odvesti še više na sever in tako zabrisati vse sledove. Morda so hoteli poskusiti srečo na strmih prelazih Sierre Nevade.

Precej globoko pod Erikom je štrlel iz gore skalnat balkon. Ljudi, ki so na njem sedeli in se s hrbti nasla-

cij zaradi izrednih razmer bila nekoliko manjša ter so se v glavnem samo dovrševala že začeta dela. V ta namen je bilo izdano okoli 100.000.000 din.

V letih 1938. in 1939. je bilo iz štirimilijardnega posojila izdano za ceste 187.500.000 din, poleg tega pa je bilo v ta namen uporabljeno tudi posojilo v višini 240.000.000 din. Na podlagi dohodkov cestnega sklada je bilo izdano za ceste torej nad 400.000.000 din. Sedaj so izdelani načrti za zgraditev, oziroma modernizacijo cest za 700.000.000 din.

More se računati, da bo na podlagi dohodkov cestnega sklada ter novega posojila v

višini 1.500.000.000 din še na razpolago kljub že izdanim 427.500.000 din še 1.572.500.000 din. To je vsota, ki bo na razpolago za izvedbo cestnega programa, ki je že izdelan. Po tem programu so predvidene v Sloveniji naslednje nove ceste:

Kranj-Naklo-Jesenice-državna meja,
Celje-Ljubljana,
Ljubljana-Novó mesto,
Ljubljana-Sušak in
Ljubljana-Logatec-državna meja.

Cesta iz Maribora do Celja torej ni predvidena.

Premestitve kapucinske duhovščine. Iz škofje Loke je prestavljen v Ptuj o. Dionizij Pristovnik, iz Studencev pri Mariboru v Ptuj o. Jakob Vučina, iz Maribora v Varaždin o. Alfonz Kšela, iz Ptuja v Karlobag o. Štefan Lesjak, iz Ptuja v Osijek o. Fortunat Vrečič, za kaplana v Studence pri Mariboru pa o. Milan Zavratnik.

Nova sveta maša v Mariboru. V nedeljo, dne 14. julija, bo v mariborski stolni in mestni župni cerkvi sv. Janeza Krstnika daroval prvo sv. daritev g. Janko Pajk. Slovesen vohod v cerkev bo ob 9.30, nakar sledi pridiga g. stolnega dekana dr. Fr. Cukale. G. novomašnik je zadnjo nedeljo v mariborski stolnici prejel z drugimi lavantinskimi bogoslovci sv. mašniško posvečenje, študira pa na bogoslovni fakulteti ljubljanskega vseučilišča. Je sin knjigoveškega mojstra Cirilove tiskarne g. Franca Pajka.

Osebnost. Za starešino okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je bil imenovan tamošnji sodnik g. Maks Ašič.

Avtomobilska nesreča. Anton Modrič, trgovec s svinjami iz Sivca v Banatu, je imel na poti vagon svinj za Slovenjgradec in Dravograd. Dne 5. julija so se peljali v avtomobilu iz Slovenjgradca proti Dovžam strojni mehanik Jože Tišlar, Janez Berložnik, Friderik Dorbini in že omenjeni Anton Modrič. Avto je šofiral Berložnik pod nadzorstvom Tišlarja. Avtomobilu je prišlo nasproti več žensk. Berložnik je izgubil oblast nad avtomobilom

Novice iz domačih krajev

Duhovniške vesti. Imenovan je bil za dekana dekanije Rogatec g. Julij Vajda, dekanjski upravitelj pri Sv. Križu na Slatini. — Umeščen je bil za nadžupnika v Rogatcu g. Ferdinand Pohraški, župnik pri Sv. Vidu nad Valdekom. — Postavljeni so bili: za kaplana v Rogatcu g. Ivan Rajner, tamošnji provizor; za provizorja pri Sv. Vidu nad Valdekom g. Maks Ledinek, I. kaplan v Ljutomeru; za I. kaplana v Ljutomeru g. Franc Pečar, tamošnji II. kaplan; za vikarja-pomočnika v št. Ilju pod Turjakom g. Justin Oberžan, tamošnji kaplan; za provizorja na Vurbergu g. Josip Mlaker, mestni kaplan v Ptuj; g. Ignacij Feguš, II. kaplan pri Sv. Juriju ob juž. žel.,

za tamošnjega I. kaplana. — Prestavljeni so bili gg. kaplani: Ivan Voda od Sv. Lovrenca na Pohorju za II. kaplana v Ljutomeru; Rudolf Jerman iz Hoč v Ptuj; Štefan Zver iz Črensovcev k Sv. Andražu v Slov. goricah z delokrogom pri Sv. Martinu pri Vurbergu. — Nastavljeni so bili za kaplane gg. semeniški duhovniki: Alojzij Verbnjak pri Sv. Lovrencu na Pohorju, Franc Zagradišnik v Hočah, Karel Žel pri Sv. Juriju ob juž. žel. (II.), Mihael Grešak v Laporju. — Bolezenski dopust je dobil g. Vinko Kolman, provizor na Vurbergu; obenem se mu je dodelilo službeno mesto II. kaplana pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Stari in izkušeni Lloyd Georg, ki bi naj vstopil v angleško ministrstvo

Cordell Hull, zunanji minister Združenih držav Severne Amerike

General Henrik Stimson, novi ameriški vojni minister

General Stulpnagel, vodja nemške komisije za izvršitev premirja

njali na gorsko steno, si le s težavo opazil. Toda dim jih je izdal. Oster duh se je dvigal do Erika in dražil njegov nos. Mladenič se je previdno umaknil, skrbno je pazil, da s premikanjem ne bi sprožil kakega kamenčka, ki bi se kotalil do tatov in vzbudil njihovo pozornost. Ko se je spet vzravnaval, je začel razmišljati. Može, v družbi katerih se je bil podal za zločinci, so daleč zaostali in ni bilo niti najmanjšega izgleda, da bi prispeli sem pred odhodom živinskih tatov. Trmasti Sam je pregovoril može, da so zavili na napačno pot, ki se vije po izsušeni strugi gorskega potoka. Stari osel je popolnoma pod vplivom ognjevite Anite Orloga, ki se je bila priključila zasledovalcem. Dekle je ves prvi dan žlobudralo in mozem dopovedovalo, da je tista steza prava. Toda Erik je spoznal zvitost tatov. Kakih sto krav so nagnali v tisto ožino, da bi svoje zasledovalce preslepili. In to se jim je radi Samove kratkovidnosti in Anitinega prigovarjanja posrečilo. Zasledovalci so zdaj gotovo že spoznali prevaro in iščejo izhod iz soteske. Misel, da bodo tatovi živino gnali po strugi, ki je ležala globoko med skalami, do Vražje kotline, je bila nespametna, toda Erik je zaman govoril. A zakaj si je Anita vtepla v glavo misel, da je tatinska tolpa izbrala tisto strugo? Saj je vendar pametno dekle! Nerazumljivo! Nenadoma se je bil vzbudil v njem sum, ki pa ga je takoj zadušil. Zdaj se mu je spet vsiljeval sum. Sklenil je, da bo po povratku domov bolj pazil.

Njega Anita ni mogla pregovoriti. Ločil se je od drugih in sledil svojemu nagonu. Kmalu je uvidel, da je na pravi poti. Vzpodbodel je konja in dirjal. In zdaj je na cilju: pod njim so tatovi in ukradena živina. Konja je odvedel v gozd. Sedlo je spet pritrdil. Nato se je vrnil na prejšnji prostor. Legel je in strmел v globino. Vseh tatov ni videl, a je sklepal, da jih ni dosti. Pod njim so bili štirje može in toliko jih je najbrž bilo na pašniku pri čredi. En človek proti osmim!

Erik je koval načrt za napad. Najprej bo napadel bandite, ki so sedeli spodaj pri ognju. Ti so mislili, da so dobro zavarovani pred napadom, ker niso računali na to, da bi jim mogla od zgoraj pretiti kaka nevarnost; gorska ploščad, na kateri se je Erik skrival, je namreč na videz bila nedostopna. Mladenič je gorel od nestrpnosti. Njegove oči so se zlovesče svetlikale. Upal je, da bo naposled razkrinkal lopove, ki že nekaj mesecev sem strahujejo naselbino. To namreč ni prva čreda, ki jo neznani tatovi ženejo proti Nevadi. Tri Erikove sosedje je »tolpa sivih jezdecov« popolnoma izropala, tako da so se morali odseliti. Nihče ni vedel, kdo je dal tolpi to ime. Tako so pač imenovali skrivnostne tatove, a njih samih ni nihče poznal in tudi za njihovega voditelja niso vedeli.

»Torej: eden proti štirim!« je zamomljal Erik. »Če jih bom v spanju presenetil, bo napad uspešen. Ako pa bo tudi samo eden buden, je izid borbe negotov.«

Paretejeva vtihotapiti v Neapelj! Hišna preiskava v njenem domu je spravila na dan še deset takšnih, skrbno v otroško posteljo spravljanih, z alkoholom napolnjenih »dojenčkov«, ki bi morali po vrsti na tihotapisko pot v mesto.

Nenavaden skopuh. V majhnem kraju v bližini Milana v zgornji Italiji je umrl te dni pismonos, ki si je znal iz svojega malega zaslužka prirediti 400.000 lir. Može je bil seveda zagrižen samec in je na mesec porabil samo 50 lir. Njegovo skopuštvó je šlo tako daleč, da je pobiral celo ugasle žveplenke, da si je iz njih delal ključke za čevlje. Za jed ni izdal skoraj ničesar, kolikor je mogel, je poskrbel, da so mu jesti dajali sorodniki in znanci.

in je zavozil preveč na desno. Lastnik avtomobila Tišlar je opazil nevarnost, zagrabil za krmilo in zavil na levo. Pri tem je zdrknul avto v kakih 8 m globok obcestni jarek, se dvakrat prekucnil ter zaril v travnik s kolesi navzgor. Vse štiri popotnike je vrglo iz vozila. Prvi se je zavedel Dobrini in se je s težavo privlekel do bližnje žage po pomoč. Lesni trgovec Ivan Čas iz Dobrave je dal svoj avto na razpolago, da so prepeljali poškodovance v bolnišnico v Slovenjgradec. Pri nesreči se je najhuje poškodoval Tišlar, ki si je nalomil tilnik in je pozneje umrl na posledicah poškodbe v slovenjgraški bolnišnici. Škode na avtomobilu je nad 10.000 din. Ostali ponesrečenci pa si bodo kmalu toliko opomogli, da se bodo lahko zdravili v domači oskrbi.

Hudo se poškodoval. V minulem tednu so obiskali kopališče na Mariborskem otoku gojenci kovinarske šole na Jesenicah. Pri kopanju na otoku se je zagnal v plitvi bazen 19 letni Novak Ciril in zadel z glavo na beton. Pri skoku v vodo si je poškodoval hrbtenico, ker je ohromel.

Sprevodnik padel iz drvečega vlaka. V mariborsko bolnišnico je bil oddan 51 letni sprevodnik Stefan Slomšek iz Maribora, ki je padel iz drvečega vlaka in se je nevarno poškodoval pri padcu.

Živ zgorel. V ponedeljek, 1. julija, od dveh do štirih zjutraj je do tal pogorela Boštjanova viničarija v Kacenuku, župnija Prihova pri Konjicah, kjer sta bivali kot viničarki mati in hči Zadek. Pa ni bila to edina nesreča. Še večja nesreča je bila, da je v nekem kotu poleg preše živ zgorel mladenič Sternad Jože, p. d. Dajilov Zep iz Kaceneke 23. V nedeljo večer je bil z dvema tovarišema v dveh drugih kočah. Okoli polnoči sta šla tovariša spat, Zep pa je šel k Boštjanovi viničariji. Okoli pol dveh zjutraj je začela hiša goreti. Roza je klicala Zepa, ki je v stelji zaspal, pa se je začel pripraviti. Deklina je odšla reševati iz hiše obleko in prašiče, Zep pa je legel nazaj in ni dal več glasu od sebe. Mati in hči sta mislili, da je odšel na svoj dom in se nista več brigali zanj. Ko pa je bil ogenj pogašen, so gasilci opazili lobanjo in kup ožganih kosti v kotu pri preši. Vsi so bili prestrašeni. Rekli so: »Telo je zgorelo — kaj bo pa z dušo?« Deklina je od žalosti omedlela. Nezavestno so odnesli gasilci v drugo kočjo, kjer se je pa kmalu zavedla in prosila duhovnika na spoved. Sedaj je že iz nevarnosti in je čez tri dni sama odšla na svoj rojstni dom v Gladomes, župnija Venčesl.

Mlad rudar smrtno ponesrečil. V premogovniku v Osenci pri Celju je zasula plast premoga 30 letnega rudarja in družinskega očeta Friderika Zupanca in mu je tako stisnilo prs-

ni koš, da je bil revež mrtev. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke, ki živijo v Loki pri Žusmu.

Otrok padel 5 m globoko. Elizabeta Šobrova, sedemletna hčerka dninarice iz Gaberja pri Celju, je padla doma 5 m globoko in si hudo poškodovala križ. Otroka so oddali v celjsko bolnišnico.

Lokomotiva zadela ob motorno kolo. Na križišču v Medlogu pri Celju se je zadnje dni zopet zgodila huda nesreča. Po državni cesti sta se pripeljala na motornem kolesu 30 letni zidar Franc Jelen in njegova 28 letna žena Tezrežija iz Device Marije v Polju pri Ljubljani. Motociklist ni opazil na nezavarovanem križišču prihajajočega vlaka. V trenutku, ko je zavozil na progo, je že zadela ob motorno kolo lokomotiva. Sunek je pognal Jelena in njegovo ženo daleč čez cesto, kolo pa je vlekel stroj s seboj kakih 15 m in ga popolnoma razdrobil. Jelen si je zlomil pri padcu desno roko in dobil hujše praske po rokah in nogah ter notranje poškodbe, njegova žena se je opraskala po obrazu. Na omenjenem in tolikanj nevarnem prelazu je bilo že veliko in res hudih nesreč. Čas bi že bil, da bi se to križišče na nek način zavarovalo.

Huda nesreča pri padcu z motornega kolesa. Na Frankolovem pri Celju je padel z motornega kolesa lesni prekupčevalec Ivan Habe. Pri padcu je dobil hude poškodbe na glavi.

Star rudar smrtno ponesrečil. V Kostrivnici pri Kalobju so našli v jarku mrtvega 65 letnega rudarja Franca Polaka, doma iz Jurklostra. Ker ni bilo na trupu nobenih znakov nasilja, so vsi prepričani, da je starec smrtno ponesrečil.

Od strele na travniku ubito 17 letno dekle. Na Slatini pri planinskem Dobju so spravljali pri Vodiškovi seno v kupe. Z delom so bili zaposleni vsi domači, starši in otroci. Med delom je ob bližanju nevihte udarila strela v 17 letno Vodiškovo hčerko Nežo, ki je obležala na mestu mrtva. Ničesar pa se ni zgodilo triletnemu otroku, ki je bil tudi na travniku.

Nesreča rudarja. Na 38 letnega rudarja Ludovika Slugo od Sv. Krištofa nad Laškimi se je vsula pri delu plast premoga in mu zlomila desno nogo.

Zidar smrtno ponesrečil s kolesom. Zidar Franc Rems, zaposlen pri stavbnem podjetni-

Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav zaradi nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

ku Nikoli Pavliniču v Zagorju ob Savi, se je peljal proti svojemu domu v Šemnik. Pod Medijskim gradom je padel s kolesa in je obležal z veliko rano na glavi. Našel ga je nezvestnega v mlaki krvi neki znanec, ki je poklical zdravnika in ta je odredil prepeljavo v ljubljansko bolnišnico. Rems je poškodbam podlegel. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in dva otoka.

Strela ubila gospodarja. 72 letni gospodar Franc Lovšek iz Gorenje vasi pri Škofji Loki je ob času nevihte vedril pod hrusko sredi polja. Mimo drevesa gre električni vod. Strela je udarila najprej v električni drog, nato pa preskočila v hrusko in ubila Lovška, medtem ko je ostal njegov pes nepoškodovan. Po gospodarjevi smrti je začela zvesta žival lajati ter cviliti, dokler ni priklicala sestre ubitega, ki je oskrbela, da so mrtvega brata prenesli na dom in ga položili na mrtvaški oder.

12 letni voznik ponesrečil. 12 letni Janez Čepon iz Polhovega gradca je peljal voz desek. Ko je skušal na klancu zavreti težko naloženi voz, je padel pod kolesa, ki so mu povročila življenjsko nevarne poškodbe. Hudo poškodovanega so prepeljali reševalci v ljubljansko bolnišnico.

Elektromonter smrtno ponesrečil. V Dobrunjah pri Ljubljani je udarila strela med nevihto v električni vod in ga poškodovala. Popravila se je lotil 25 letni elektromonter Josip Golar. Preden je začel vod popravljati, je po nesrečnem naključju odklopil napačni vod. Radi te neprevidnosti je bil tok v vodu, katerega bi naj bil Golar popravil. Ko se je elektromonter dotaknil voda, ga je tok visoke napetosti tako hudo poškodoval, da je umrl, preden so ga reševalci prepeljali v bolnišnico.

Transmisija ubila mladega fanta. V tovarni cementnih izdelkov v Ljubljani na Celovski cesti je bil uslužen 16 letni kmečki sin Franc Kavčnik, doma iz Plešivice pri Brezovici. Mladega fanta je zgrabila za obleko transmisija in ga je sukala tako dolgo, da mu je počila lobanjo in je dobil tako hude poškodbe po vsem telesu, da jim je podlegel pri prevozu v bolnišnico.

250 kg težak voziček padel mlademu delavcu na glavo. Na Jesenicah se je zgodila proti koncu minulega tedna huda nesreča. 25 letnemu delavcu Leopoldu Pozniku je padel, ko je bil pod dvigalom, 250 kg težak voziček iz petmetrske višine na glavo. Poznika so prepeljali v globoki nezavesti v bolnišnico Bratovske skladišnice na Jesenicah, kjer se bori s smrtjo.

Vinogradniki se opozarjajo, da svoje vinograde poškopijo proti peronospori takoj, ko

Dolgočasna knjižnica. Najbolj čudno knjižnico na svetu ima menda italijanski filmski ravnatelj Rio Caselli v Rimu. Že 25 let zbira po vsem svetu knjige, in sicer najbolj dolgočasne knjige, kar jih more dobiti. Do danes je njegova knjižnica narasla že na 8600 knjig. Pred nedavnim je neki znani italijanski pisatelj pozval Casellija na dvobojo, ko je od njegovega brata zvedel, da je ne navadni knjigoljub uvrstil kar 11 pisateljevih knjig v to zbirko.

Najčesče ime. Ugotovili so, da je Ana v civiliziranem svetu najčesče ime. Razširjeno je enako v slovanskih kakor germanskih in romanskih deželah. Izračunali so, da je 94 milijonov žensk, ki se tako imenujejo. Drugo najče-

Dosedanji dogodki so pričali o tem, da je Erik imel opravka s tridimi in izkušenimi možmi. Štirje Samovi hlapi so poizkusili z zasledovanjem »sivih jezdecov« in so vsi z življenjem plačali svojo drznost.

Še eno misel je premleval Erik: ali bi počakal na tovariše? Po krajšem pretresanju jo je zavrgel. Četudi bi tovariši spoznali svojo zmoto in mu sledili, bo do njihovega prihoda preteklo še precej časa. Medtem pa lahko pride k ognju še več lopovov in bo napad onemogočen. Sklenil je, da ne bo dalje zabijal časa.

Medtem se je znočilo. Ko se je mesec skril za oblak, je objela kotlino gosta tema, ko pa se je spet prikazal, je razlil nad pokrajino srebrno svetlobo.

Erik je še pred nastopom popolne teme tehtal možnost, kako bi mogel neopaženo priti s plošče, na kateri je bil, do ognja. Pot je še pri dnevnih svetlobi bila zelo nevarna. Zdaj pa se je zdelo skoraj nemogoče, da bi se mogel kdo spustiti v dolino po skoraj navpični skali. Toda Erik je bil doma v Sierri Nevadi. To gorovje je bilo njegova domovina. Te skalnate stene so bile pozorišče njegovih prvih vaj. Za mladega farmerja tako spuščanje v prepad ni pomenilo težave. Največja nevarnost je bila v tem, da bi se mogel sprožiti kak kamenček in ga izdati. V tem primeru bi ga lopovi lahko ustrelili.

Mladenič je že prestal tudi hujše preizkušnje hrabrosti in hladnokrvnosti. Najprej je določil stezo, po ka-

teri bo moral iti. Pod njim je zijal prepad, ker je plošča, na kateri je bil, brez opore štrlela iz gorske stene. Najprej se je moral vzpenjati navzgor. Previdno se je oprijemal skalnatih izrastkov, z nogami pa je v korenju iskal oporo. Škornji so ga ovirali, a sezuti jih ni mogel. Plošča, na kateri so bili nasprotniki, je bila na levi strani. Iskaje oporo se je polagoma začel spuščati navzdol. Nekako sredi pota je našel ozko, suho strugo. Za nekaj časa se je ustavil, da bi si odpočil. Z rokavom srajce je obrisal pot s čela, ki se mu je v velikih kapljah cedil v oči in ga žgal. Napeto je prisluškoval. Vse je bilo tiho in mirno. Može so najbrž spali. Erik je previdno nadaljeval pot. Vkljub previdnosti se mu je primerila nezgoda. Od skale se je odlomil kamen in se skotalil v dolino. Lopovi so k sreči res spali in niso slišali ropota. Mladenič si je oddahnil in se še bolj previdno spuščal niže in niže. Nazadnje je prispel do ozke zaseke, ki je služila za stezico. Tatovi so najbrž po njej prišli v svoje skrivališče.

Mesec so nenadoma zakrili gosti oblaki. Vse okrog je zavladovala tema. Erik se je vlegel in se kot kača plazil po tleh. Počasi se je bližal skrivališču. Nazadnje se je tako približal lopovom, da je mogel razločiti njihove oblike. Res so bili štirje. Ležali so v polkrogu pri ognju, ki je slabotno tlel pod pepelom. Še bolj se jim je približal. Ko je bil za kaka dva metra oddaljen, je previdno vstal in potegnil izza pasu samokres. Stal je na prostoru, ki je bil za kakega pol metra više ko skrivališče tatov.

večina trsov odcvete, najkasneje pa do dne 11. julija.

Novi gasilski dom v Studencih pri Mariboru slovesno blagoslovljen. Stolni dekan g. dr. Fran Cukala je kot namestnik prevz. g. škofa zadnjo nedeljo dopoldne slovesno blagoslovil novi gasilski dom v Studencih pri Mariboru, ki je stal 300.000 din. Popoldne je bila skupna gasilska vaja gasilskih čet župe Maribor desni breg.

Velika nova banovinska cesta na Pohorje. V nedeljo, 4. avgusta, bo prevz. g. knez-škof dr. I. J. Tomažič ali njegov namestnik blagoslovil novo pohorsko cesto, ki vodi iz Hoč preko Reke do Sv. Areha. Blagoslovitvi bo prisostvoval tudi g. ban dr. Marko Natlačen, ki bo cesto izročil svojemu namenu. Slovesnost se bo vršila ob vsakem vremenu. Začetek bo ob 9 dopoldne na začetku nove ceste v Reki pri Hočah. Blagoslovitev ceste se bo izvršila ob 10 na kraju ceste pod Sv. Arehom, nakar bo ob 11 pri Sv. Arehu služba božja pod milim nebom. Priprave za otvoritev ceste vrši skupno z Okrajnim cestnim odborom poseben pripravljalni odbor, v katerem so zastopniki tujskoprometnih in drugih organizacij. Že sedaj opozarjamo prijatelje zelene-ga Pohorja na to lepo prireditve. Opozarjamo udeležence tudi na to, da vseh udeležencev nikakor ne bo mogoče z avtobusi prepe-ljati na kraj slovesnosti. Zato se naj vsak, ki želi vozilo na vrh Pohorja, prijavi Okrajne-mu cestnemu odboru v Mariboru.

Nov vodovod. V št. Janžu pri Slovenjgradcu je bil slovesno blagoslovljen in izročen svojemu namenu nov vodovod, ki je stal 112 tisoč dinarjev.

Rekordno število birmancev v Ljutomerski dekaniji. Ljutomerska dekanija je bila peta in za to leto zadnja, v kateri se je delila letos sv. birma. Birmancev je bilo v tej dekaniji 4522, kar je rekordno število.

Izreden dogodek ob priliki birmovanja. Izreden dogodek je doživela ob priliki letoš-njega birmovanja po Ljutomerski dekaniji župnija Mala Nedelja, kjer je podelil Prevzvišeni bogoslovca subdiakonu Francu Lipičniku diakonat.

Nevarni ovinek bodo odstranili. Na glavni cesti od Sv. Jurja ob Ščavnici proti Ljutome-ru je tik pod Sv. Duhom pri kraju Jamna pri Kocbekovem mlinu zelo nevarni klanec z ostrim ovinkom. Zoper to nevarno prometno oviro se posebno pritožujejo avtobusi, za ka-tere je zelo nevarno. Opisani ovinek bodo od-stranili ter zravnali in bo ves klanec odpadel. Merjenje in odmerjanje je že končano. Z de-lom bodo pričeli na jesen, ko bodo kmetje po-spravili poljske pridelke.

Nov premogovnik. Iz Črešnjic pri Franko-lovem poročajo: Pri nas je zadel letos prasto-sledec Martin Korošec na tri plasti črnega premoga. Zaposlenih je že več delavcev, ki so nakopali nekaj vagonov premoga. Za novi pre-mogovnik so pokazale zanimanje nekatere družbe iz Zagreba, ki so ponujale Korošcu od-kupnino, na kar pa ta ni pristal. Ako se bo premogovnik razširil, bi bilo nujno potrebno, da bi se čim prej začela gradbena dela na ce-sti Črešnjice-Bukovje, za kar je na razpolago kredit 100.000 din.

G. ban otvoril novo cesto Šmartno-Vojnik. Zadnjo nedeljo je bila po g. banu izročena prometu nova cesta Šmartno-Vojnik pri Celju. Za to cestno zvezo je tekla borba celih 45 let in znašajo gradbeni stroški 1.275.000 din. Ob 10 je bila v župnijski cerkvi v Šmart-nem slovesna služba božja, katero je opravil novocerkovski g. dekan in kanonik Pavel Ža-gar. Sv. maše se je udeležil g. ban, g. okrajni načelnik, g. senator Mihelčič in še več drugih uglednih osebnosti iz Celja ter bližnje okoli-ce. Po slovesnosti v cerkvi se je razvil spre-vod do nove ceste. Pri slavlolu se je zbrala ljudska množica v pozdrav g. bana in odlič-nih gostov. Po odigranju državne himne je pozdravil g. bana šmartinski g. župan Jezer-nik, za okraj pa g. Mihelčič. Blagoslovitev je opravil g. dekan Žagar, nakar je govoril g. ban. Njegove besede so bile od poslušalcev navdušeno sprejete. G. ban se je odpeljal po novi cesti v Vojnik, kjer so mu pripravili pri-sršen sprejem. Gostje so bili v Vojniku na kosilu, popoldne pa so si še ogledali novo cestno zvezo Brezovica-Dramlje, ki bo kmalu dograjena.

Pogrešan. Brodarja melanjskega broda pri Gornji Radgoni, 70 letnega Alojza Duha že teden dni pogrešajo. Zadnjič ga je videla nem-ška straža, ko je krmaril brod z nemške na jugoslovansko stran. Promet na tem brodu je zlasti zadnje leto znatno omejen ter obra-tuje le po potrebi. Domnevajo, da je Duh na brodu zadremal, zdrknil v Muro in utonil. Do-ma je bil iz Črešnjice pri Gornji Radgoni, bival pa je po prevaru stalno v Potrni (Laafeld) v Nemčiji, kjer ima svojo domačijo; pri-držal pa si je jugoslovansko državljanstvo.

Požari

Nočni požar je izbruhnil na podstrešju hiše posestnika Kaučeviča v Barislovcih pri Selah v ptujskem okraju. Poslopje je deloma pogorelo. V hiši je stanoval najemnik, kateri je oškodovan za 10.000 din.

Strela je udarila med nevihto v Količevem pri Domžalah v ljubljanski okolici v skladišče Bona-čeve tovarne za izdelavo papirja. Zgorela so tri

velika skladišča za surovine, vendar bo tovarna v glavnem obratovala naprej. Škoda je večmili-jonska, a je krita z zavarovalnino.

Ob pol dveh v noči se je pojavil v Predosljah pri Kranju požar v gospodarskem posloppu go-stilničarja in posestnika Janka Likozarja. Ne-sreča se je razmahnila tudi na sosednje gospo-darsko poslopje posestnice Katarine Sajovic. Ga-silcem je uspelo, da so omejili požar samo na dve poslopji. Škoda je le delno krita z zavaro-valnino.

V Seščah pri št. Pavlu v Savinjski dolini je zgorela viničarija posestnika Antona Golovška. Škoda je za 10.000 din.

V Bukovju pri Slivnici v celjski okolici je za-čela goreti streha na Guzejevi hiši. Gasilci so se omejili radi pomanjkanja vode na obrambo go-spodarskega poslopja in svinjaka.

V Selu nad Polšnikom na Kranjskem je zane-til udar strele pod večer med nevihto gospodar-sko poslopje posestniku Lojzetu Borišku. Ogenj je preskočil tudi na hišo ter ostala poslopja. Hišo so oteli domači in gasilci. Strela je ubila kravo in konja, zgorelo pa je radi hitrega sesutja stre-he devet glav živine. Pogorelec je oškodovan sa-mo na živini za 30.000 din, vsa ostala škoda pa presega 100.000 din, ker je zgorela krma, razno orodje in vozovi. Zavarovalnina je malenkostna.

Ljubosumnost povzročila dvojen zločin. V Ma-riboru v Tomšičevem drevoedu je bil zagrešen zadnje dni ob desetih dopoldne iz ljubosumnosti dvojen zločin. V izdelovalnici papirnih vreč je bila med drugimi ženskimi močmi zaposlena tudi 17 letna Franciška Repinova, stanujoča v Sme-tanovi ulici. V delavnici se je pojavil nenadoma 21 letni mehanični pomočnik Oton Cvetko iz Lim-buša pri Mariboru. Podal se je k Repinovi in spregovoril z njo par besed. Nato pa je potegnil samokres in ustrelil proti njej ter jo ranil v dlan na levi roki. Repinova je zbežala iz izdelo-valnice, Cvetko pa za njo in je ustrelil še dva-krat. Druga krogla je zadela žrtev ljubosumja v vrat, tretja v levo bedro. Po treh zadetkih je bil Cvetko prepričan, da je opravil svoj posel in usmrtil izvoljenko. Nato si je končal sam življe-nje z dvema streloma v glavo. Repinovo so pre-peljali reševalci v bolnišnico, kjer upajo, da si bo opomogla, ker njene poškodbe niso smrtno-nevarne.

Vlom v stanovanje. Na Ormoški cesti v Ptuju je bilo vlomljeno v stanovanje trgovskega na-stavljenca Avgusta Nudi, ki se muči na orožnih vajah. Vlomilec je odnesel 5000 din gotovine in razno perilo.

Med vožnjo napaden in poškodovan. Ko se je 56 letni prekupevalec z živino Ivan Svetlin z Anskega vrha pri Celju peljal v noči s stremi spremljevalci s tovornim avtomobilom iz Celja proti Ljubljani, ga je eden izmed spremljevalcev v Senovem pri Tuhinju napadel ter ga poškodo-val po očesu in vsem telesu. Svetlina so oddali v celjsko bolnišnico.

Mlad ubijalec pred sodniki. V viničariji posest-nika Senekoviča v Ruperčah pri Sv. Marjeti ob

Pripravil se je za skok. V naslednjem trenutku je skočil v tlečo žerjavico in zavpil:

»Roke kvišku, zaspanci! Kdor se premakne, dobi kroglo!«

Nato je naglo stopil iz žerjavice in se postavil pred može, ki so bili tako presenečeni in preplašeni radi ne-nadnega napada, da jim niti na misel ni prišlo, da bi vstali. V tem trenutku se je prikazal mesec izza oblakov in osvetlil može, ki so držali roke kvišku. Molče so strmeli v cev samokresa. Nato pa so se zagledali v obraz moža, ki jih je bil presenetil. Eden izmed njih je naposled dvignil glavo. Bil je grd, že starejši mož. Drobne oči je sovražno upiral v Erika.

»Oh! Orloga!« je začudeno vzkliknil Erik, ki skoraj ni hotel verjeti lastnim očem.

Ta je v onemogli jezi zaškrtnil z zobmi. Erik ga je nekaj časa opazoval, potem pa je nadaljeval:

»Tako torej! Pred svetom se kažeš poštenjaka, skrivaš pa sodeluješ s tatovi. In tvoja hči, Anita, nas je hotela speljati na napačno sled. Zdaj razumem...«

Utihi in je prezirljivo gledal Orlogo. Ta je na-redil kretnjo, kakor da bi hotel vstati. Erik je naperil ce: samokresa proti njemu.

»Le mirno, prijatelj!« je dejal smehljaje. »Ne pri-sili me, da bi te sam sodil.«

Erik je bil v veliki nevarnosti in je le osuplosti, ki jo je povzročil njegov nenadni pojav, pripisati, da se je

zanj stvar gladko iztekla. Lopovi so imeli samokrese za pasovi, a jim ni prišlo na misel, da bi naglo posegli po njih. Mladenič je skočil od enega do drugega in vsakemu vzel samokres in nož, ki sta tičala za pasom. Orožje je zmetal na kup.

»Zdaj pa naprej!« je velel. »Pojdite po tisti poti, po kateri ste prišli! Kdor spregovori kako besedo, bo dobil kroglo.«

Može so ubogali. Molče so vstali in drug za drugim zavili na ozko kamenito stezo, ki se je vila nad globino. Paziti so morali, da ne bi zdrknili v prepad.

Erik jim je sledil. Njegov načrt je bil jase: lopove pred seboj imeti in v dolini, izza njihovih hrbtov, ki bi mu služili za kritje, napasti ostale. Drzen načrt, a ni mu preostalo nič drugega, če je hotel živino v zadnjem trenutku rešiti. In od tistega trenutka, ko je doznal za vlogo, ki jo je igrala Anita Orloga pri stvari, je bil še bolj odločen.

Mladenič je naredil tri, štiri korake in tedaj — je zagrmlj strel. V tej ozki dolini, med visokimi skalnatimi stenami je odmeval ko topovski strel. Odmev se je podesetoril. Erik je slišal, da mu je mimo ušesa žvižgala krogla. Takoj je odgovoril s strelom, pomerivši na senco, ki se je prikazala izza neke skale in se naglo vzpenjala navzgor po skalah, ki so tvorile neke vrste naravne stop-nice. Prej teh stopnic ni bil opazil, ker je opazoval samo lopove, ki so bili pri ognju.

(Dalje sledi)

šče krstno ime je Mari-ja. Marij so našeli ka-kih 91 milijonov.

Sedanja vojna grozi z iztrebljenjem nekatereh živali. Žrtev svetovne vojne so postali zname-niti zobri iz poljskega pragozda pri Bialowiecu na Poljskem. Tudi drugi ostanki teh živali so te-daj skoro popolnoma iz-ginili. Vojna na Norve-škem preti zavoljo gla-da, sekanja gozdov in drugih neprilik drugim redkim vrstam živali. Na prvem mestu je tu ime-novati evropskega losa, ki ga je dobiti razen v Vzhodni Prusiji, v Ru-siji in Sibiriji zlasti v nekatereh delih Skandi-navije. Medtem ko je bil tu ponekod pod strogo zaščito, so smeli drugod v zelo omejenem času streljati samce. V za-dnjih letih so na Norve-škem ustrelili letno po-

Pesnici je bila 28. aprila družba fantov in mož. Natepel se je med nje vinjeni Karel Puhner, ki je izzival in je raztrgal obleko 20 letnemu Francu Štanerju iz Ruperč. Puhner se je pa tako napil, da je slednjič omahnil pred viničarijo, padel ter zaspal. Dva sta ga dvignila in spravila v bližnji listnjak. V noči pa je stopil v listnjak Štaner in

je začel preiskovati spečega Puhnerja, če ne bi imel v kakem žepu samokres. Puhner se je prebudil in je z nogo sunil od sebe Štanerja. Brezneni je v jezi zabodel z nožem pod koleno Puhnerja, kateremu je presekalo žilo odvodnico in je ta izkrvavel. Štaner je bil v minulem tednu v Mariboru obsojen na štiri leta strogega zapora.

80letni jubilej Mohorjeve družbe

Pretežno večino starejših kmečkih ljudi vežejo na Mohorjevo družbo najlepši in hvaležni spomini.

Praznični zimski večeri

Pri naši hiši smo čakali z veliko nestrpnostjo na Mohorjeve knjige, katere so priromale na župnijo v zimskem času z dolgimi večeri. Ko so bile težko pričakovane knjige v hiši, so pričeli za vse številne družinske člane pravi praznični večeri, kateri so bili vedno prekratki in smo se pogovarjali o njih tudi v drugih letnih časih, dokler se niso zopet vrnili s prihodom novih Mohorjevih knjig.

Čitanje Mohorjevih knjig

Došle knjige sta najprej pregledala oče ter mati in odločila, ali bomo najprej zvedeli, kaj prinaša poučnega ter zabavnega novi »Koledar« ali »Večernice«. Po tej odločitvi je sedla rano zvečer k veliki družinski mizi mati in rekla: »Najprej boste slišali krajšo povest iz Koledarja.« Mati je čitala s prijetnim naglasom, kakor bi pripovedovala. Ko je odprla knjigo, smo zapičili vsi svoje poglede v njeno usta in komaj čakali začetka težko pričakovane povesti. Mati je neumorno čitala več ur, dokler ni oče dejal: »Za noč dovolj! Jutri bo še en večer. Pojdimo spat in bomo sanjali o povesti, katero nam je mama čitala.«

Pri poslušanju Mohorjevega čtiva ni nihče zadremal, četudi se je večkrat branje zavleklo pozno v noč. Ako se je materi preveč osušil jezik in jo je že praskalo po grlu radi predolgega izgovarjanja, jo je zamenjal za nekaj časa tisti, ki je za njo najbolj zadel čitanje.

Na opisani način smo se seznanili z vsebino Mohorjevih pripovednih knjig. Poslušanje povesti smo spremljali z odkritim ter glasnim veseljem in celo s solzami, kadar je šlo za žalost vzbujajoče opise.

Ko so bile povesti prečitane, smo še dokaj večerov razpravljali o vsebini, ki nam je prešla v kri ter v meso.

Mohorjeve knjige podlaga za podeželske knjižnice

Oče je prečitane knjige skrbno shranil v omaro in v poletnem času je večkrat pogledal

v Koledar, kadar mu je bilo na tem, da bi se poučil o vremenu. Zelo obrabljene so bile vezane knjige o Kneippovem načinu zdravljenja, o živalskih boleznih, o koristnih ter škodljivih rastlinah itd.

V izgubo ni šla pri naši hiši nobena Mohorjeva knjiga. Skrbno so bile spravljene v veliki omari, katere ni smel nikdo odkleniti brez očetovega ali materinega dovoljenja.

Ustanovitev bralnega društva v naši župniji je tako vplivala na očetovo štedljivost, da je podaril vse nad 20 let skrbno shranjene Mohorjeve knjige novorojenemu društvu, ki je imelo koj na razpolago številno poučno in zabavno knjižnico.

Prepričan sem, da so knjige Mohorjeve družbe slično kakor v moji rojstni hiši krajsale dolge zimске večere tudi po številnih drugih naših kmečkih domovih. Mohorjeve knjige so tvorile v dobi snovanja izobraževalnih društev začetek kmečkih knjižnic, a so tudi danes dobrodošle.

Mohorjeva družba največja dobrotnica

S sigurnostjo lahko trdim, da ne najdete starejšega človeka, kateremu je tekla zibelka v krščanski kmečki hiši, ki bi se ne spomnil s hvaležnostjo na poučno in zabavno, kar je zajemal v mladosti iz Mohorjevih knjig. Največjega pomena pa so bile, in bodo ostale Mohorjeve knjige za naše podeželske knjižnice. Nikakor ni pretirana trditev, da ni slovenskemu narodu nobena družba toliko koristila, kakor Mohorjeva v vlogi narodne buditeljice ter najboljše učiteljice na vseh poljih.

Ta Slovincem najkoristnejša družba je obhajala 5. julija svojo častljivo 80 letnico, na katero je po vsej pravici lahko ponosna, ker je slovenskemu narodu dala vse, kar koli je potreboval poučnega in zabavnega v težkih desetletjih pod nemškim gospodstvom do osvoboditve pod Jugoslavijo.

Dolžnost vsakega pravega Slovenca je, da si ob 80 letnem jubileju Mohorjeve družbe vtisne trajno v spomin kratek življenjepis največje slovenske dobrotnice.

Življenjepis

Mohorjeva knjižna družba je bila ustanovljena leta 1860. v Celovcu na Slomšekovo po-

Kratke tedenske novice

Naš notranji minister dr. Mihaldžič je odstopil. Notranjega ministra zastopa ministrski predsednik Dragiša Cvetković.

Za pomočnika prosvetnega ministra je bil imenovan Boško Bogdanovič, doslej načelnik političnega oddelka v predsedništvu vlade. G. Bogdanovič je po poklicu profesor, časnikar in že 30 let prosvetni delavec.

Prvi sovjetski poslanik v Jugoslaviji Aleksander Andrejevič Pljutnikov je prispel zadnje nedelje z vsem osebjem poslaništva v Beograd. Ta dan je bil vzpostavljen stik med našim in sovjetskim tiskom.

V Berlin odpotuje ta teden odposlanstvo naše vlade, da se posvetuje z zastopniki nemške vlade o obnovi gospodarskega prometa z Norveško, Dansko, Poljsko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburško ter severno Francijo, ki so zasedene od Nemčije.

Madžarski pravosodni minister dr. Radoczay je obiskal v minulem tednu Beograd in je bil sprejet na merodajnih mestih.

Romunski kralj Karel bo najbrž obiskal Rim, da se posvetuje z italijansko vlado glede bodočega položaja Romunije.

Tatarescova romunska vlada je odstopila. Novo vlado je sestavil bivši zunanji minister Gigurtu iz desetih članov Zelezne garde, petih generalov, petih desničarjev; v vladi je tudi en Nemec kot minister za narodne manjšine.

Zgoraj omenjena Gigurtova vlada je bila dne 8. julija že v krizi, ker so odstopili štirje člani Zelezne garde. Novo vlado bo sestavil general Antonescu iz železnih gardistov.

Francoska vlada je določila za svoj sedež zdraviliško mesto Vichy, ki razpolaga z velikimi hoteli, z raznimi udobnostmi in ugodnimi zvezami.

Francija je prekinila diplomatske zveze z Anglijo radi napada angleške mornarice na francosko v Oranu.

Francozi so izročili Nemcem vse ujete nemške častnike in vojake, kakor je določeno v pogodbi o premirju. Med ujetniki je bilo veliko nemških letalcev, ki bodo takoj stopili spet v akcijo.

Francija je začela odpustčati vojake po določenih pogodbah o premirju. Doslej so odpustili letnika 1914 in 1915. Nadaljnji letniki bodo sledili.

V prvi vrsti pa odpustčajo poljedelce. Anglija se temeljito pripravlja na obrambo. V Ameriko odvažajo žene in otroke, moški so pa vsi na delu za obrambo. Kopljejo strelske jarke in gradijo obrambne nasipe.

Danska vlada je bila 5. julija preosnovana in je bil istočasno izvedena združitev glavnih strank v eno veliko delovno skupino. Število danskih ministrov je bilo zmanjšano od 18 na 12.

Ruski komisar za petrolejsko industrijo jud Lazar Kaganovič, Stalinov svak, je razrešen svojih dolžnosti in je bil imenovan na njegovo mesto Sedin.

Tri leta so minula 7. julija, odkar se je zgodil v Šangaju na mostu Marka Pola spopad, ki je bil povod za sedanjo japonsko-kitajsko vojno.

Voditelj Arabcev v Siriji je bil umorjen. To dejanje bo najbrž povzročilo oborožen spopad med Arabci in francoskimi četami.

vpredno tisoč losov. Zaščitni parki so skrbeli, da tej kakor tudi drugim redkim živalskim vrstam ni pretela popolna iztrebitev. Med drugimi redkimi živalskimi vrstami, ki so jih na Norveškem strogo ščitili, bi bilo omeniti zlasti razne ujeđe in morske ptice.

161.000 km zaplenjenih črev. Angleška admiraliteta je te dni v Londonu na javni dražbi prodala 161.000 km črev za klobase. Čreva so zaplenile angleške ladje na prevoznih ladjah, ki so bile namenjene v Nemčijo. Pošiljatev je prišla z Bližnjega Vzhoda. Če bi ta čreva napolnili z mesom, bi prišlo na vsakega prebivalca Anglije 35 klobas.

Opica in vrana posnemata človeka v kajenju. Med živalmi, ki so zna- ne zavoljo svojega daru

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Nekaj dni nato so se razširile govorice, da doktor svojega rdečega nosa ni tako nevreden, kakor bi kdo menil, ampak da ga ima po pravici, da je skrit pijanec, ki se ga na večer tako naleze, da ga ponoči sploh ni mogoče k bolnikom klicati. Da je čez glavo zadolžen in da za svojo lekarno že nima več s čim zdravi kupovati. Zaradi pijače gotovo vem, da je vse zlagano. Kak glažek ga sicer rad pogoltno, pijanec pa ni. Tisti rdeči nos je dobil, ko je moral v hudi zimi ponoči k neki porodnici. Zdaj ga zaradi njegove požrtvovalnosti po jezikih vlačijo. Ne le jaz, tudi drugi so vedeli povedati, da je doktor trezen človek; hudobni jeziki ga pa le ne nehajo obrekovati.

V tem času se mi je zgodila nesreča. Doktorju je bilo očitno mnogo na tem, da nosim prstan, ki mi ga je dal. Že kar v začetku je rekel, da, kadar ga ne bo več videl na moji roki, bo tedaj vedel, da ga ne maram več, in vsakokrat je bil njegov prvi pogled na mojo roko. Meni se zdi, da je v tej reči kar babjeveren. Neki dan sva morali z Lino pet težkih zabojev zanesti pod streho. Da bi se mi prstan ne obdrnil, sem ga snela in položila na stopnicah v zid. Nihče drug tega ni mogel videti kakor

11 Lina in Tvoj brat Urh. Ko sem hotela prstan spet natkniti, ga ni bilo nikjer več. Zagnala sem krik in dejala Lini in Urhu, naj ne uganjata takih norcev. Oba sta sveto trdila, da nista imela prstana v roki, in sta mi pomagala iskati. Malo pozneje je vedel Tvoj brat povedati, da je bil neki popotni v trgovini, kjer si je tobak kupil; morda je ta ukradel prstan. Hitela sem k orožnikom, pa niso nikjer nič izvedeli o kakem tujcu. Bilo mi je zelo žal prstana, ali še bolj me je peklo, ker sem si morala misliti, da mi bo doktor Silan izgubo zelo zamermil. Šla sem v mesto, da bi si bila drugega takega kupila in tako pred doktorjem zatajila, da sem njegovega izgubila. Ali v vsem mestu ni bilo ne takega ne podobnega. Ko sem se s pošto domov vozila, je poštar konje pri nekem koritu blizu Bistrice ustavil, da bi jih napojil. Prav tedaj je prihitel po stezi dol sem doktor in, ko me je ugledal, mi je že od daleč pomahal. Tako sem se ga ustrašila, da sem se obrnila v stran in naredila, kakor da nisem opazila. Vtem so konji potegnili in voz je oddrdral. Seveda sem se kmalu zavedela, da sem napravila veliko neumnost; ali pomagati se ni dalo več. Drugi dan sem se spravljala, da bi bila doktorju pisala in mu vse razložila. Napisala sem dve strani, pa sem vse raztrgala in znova začela in spet vse raztrgala; zdelo se mi je, da pač na papirju ni tako, kakor mi je v srcu. Pustila sem pisanje in se vdala upanju, da bo doktor danes ali jutri gotovo prišel in se bova zgovorila. Minul

budo v obliki bratovščine. Leta 1870. je štela že 15.000 udov. Leta 1894. so začeli v Celovcu graditi Mohorjev dom za tiskarno, književnico in uradne prostore. Za naročnino en goldinar je pošiljala družba 4—5 knjig. Največji razmah je doživela družba med svetovno vojno leta 1917., ko je narasla na 90 tisoč udov. Leta 1918. se je morala družba na ukaz generala Maistra naglo izseliti iz Celovca v Prevalje. Leta 1920., in sicer dne 10. oktobra, je bil na Koroškem znani plebiscit, ki je bil tudi za Mohorjevo družbo porazen. Članstvo je padlo na 46.904. Iz Prevalj se je preselila družba v lastno hišo v Celje, kjer bo sigurno tudi ostala. Družba je posedala v Celovcu svoj velik Mohorjev dom, hotel Trabesinger, dve majhni hišici v predmestju, velik travnik in še dve drugi hišici. Premoženje družbe je znašalo gotovo nad 7 milijonov, a je ostalo v Celovcu, ker ga ni bilo

mogoče vnovčiti in ne denarja spraviti v Jugoslavijo. Družba je rešila samo stroje in knjižno zalogo. Radi težkega gospodarskega poraza se je družba zadolžila, a si bo že zopet opomogla, ako bomo skrbeli zanjo v njeni častiljivi starosti in pripomogli vsak po svoji moči za porast naročnikov.

Mohorjeva družba je naša skupna narodna zadeva

Za 80 letnico naše največje dobrotnice — Mohorjeve družbe je poudaril njen tajnik g. pisatelj F. S. Finžgar med drugim tole: »Ob 80 letnici te naše najstarejše književne družbe moramo storiti vse, da jo dvignemo na prejšnjo stopnjo glede udov. Idealizem duhovščine je družbo rodil, edino on jo bo tudi ohranil ter dvignil. Mohorjeva družba je naša skupna narodna srčna zadeva.«

sam vodil nemške vojne pohode na Nizozemskem, v Belgiji ter Franciji. Vodja rajha je bil v Berlinu najslavesneje sprejet in navdušeno pozdravljen od nadpolmilijonske ljudske množice. S kanclerjem so se pripeljali v Berlin vsi glavni vojskovodje, maršal Göring, general Brauchitsch, veliki admiral Räder in drugi. Pot od kolodvora do nove kanclerske palače, po kateri se je peljal kancler s spremstvom, je bila posuta s cveticami. V špalirju so bili ogromni oddelki vojske, narodnosocialističnih organizacij s prapori in godbami, hitlerjevska mladina in ljudske množice. — V zvezi s Hitlerjevo vrnitvijo je tudi prihod italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlin. Na povabilo nemške vlade je odpotoval italijanski zunanji minister s spremstvom v Berlin, kjer so ga slovesno sprejeli 7. julija. Ciano se je mudil v Berlinu samo v nedeljo in so bili razgovori pri kanclerju Hitlerju dve uri in pol. Tem razgovorom so prisostvovali večinoma samo ljudje iz diplomatske službe. Širijo se glasovi, da je bil ob tej priliki razčiščen položaj, ki je nastal po zloumu Francije. Radi omenjenega sestanka še ni pričakovati napada na Anglijo. Cianov prihod je oživil domnevo, da se vojna proti Veliki Britaniji ne bo nadaljevala. Nemčija in Italija pričakujeta, da bo Anglija spoznala svoj težavni položaj in ponudila mir. Istočas-

P o s v e t u

Vodja rajha in italijanski zunanji minister v Berlinu

Dne 6. julija se je vrnil po dvomesečni odsotnosti v Berlin vodja rajha in vrhovni po-

veljnik nemške vojske, kancler Hitler. Nemško prestolnico je zapustil Hitler dne 10. maja, ko je pričela nemška ofenziva na zapadu in se je mudil od tedaj do zgoraj beleženega dne v nemškem glavnem stanu, odkoder je

Spomenik generala Focha, ki stoji na kraju podpisa premirja v svetovni in sedanji vojni v Compiègneu

Pariški dekleti-begunki se vračata po podpisu premirja med Nemci in Francozi zopet domov na kolesih

Rotovž v Tallinu, glavnem mestu Estlandije, katero so nedavno zasedli Rusi

Samostanske sestre na pobegu iz Poljske so se ustavile v Švici. Nadaljujejo pot v Francijo

pa je teden in doktorja ni bilo. Zdaj je bilo za pisanje prepozno. Preudarjala sem, ali ne bi šla k doktorju in mu vse razložila. Pa sem se bala jezikov... Minulo je spet nekaj dni, tedaj je poknila nova reč. Ljudje so vedeli povedati, da ima doktor Silan več ko tisoč goldinarjev dolga, ki jih ne more plačati, in da mu bodo lekarno in opravo zarubili. Sprva nisem hotela verjeti, polagoma pa — na svojo sramoto moram to priznati — so marnji tudi mene zbegali. Resnico sem šele te dni izvedela. Doktor je bil vse predober, ljudje so mu bili dolžni in mu niso plačali, revežem ni računal nič ali le prav kaj malega; kjer je videl potrebo, ni nikoli spraševal po plačilu, ampak je pomagal, kolikor je mogel. Pred tremi leti je šel Pokrzniku v Tinje za poroka, tisoč goldinarjev si je Pokrznik izposodil v tinjski posojilnici. Mož pa je bil že itak ves zadolžen, tudi Tvojemu očetu je bil dolžen, in kar naenkrat — Bog si ga vej, kako — je imel advokat Hudnik vse terjatve v rokah in je gnal Pokrznika v konkurz. Ker posojilnica do svojih tisoč goldinarjev ni prišla, je prišla doktorja Silana, ki je bil porok. Toliko nevspečnosti in nevhvalečnosti si je učakal za svojo dobroto, da je čez noč odpovedal svojo službo, prodal lekarno in opravo mlademu zdravniku ter izginil, ne da bi se bil od koga poslovil. Mene je zadelo kakor strela; nisem mogla verjeti, da je šel, ne da bi mi bil voščil besedo. Predčerašnjem pa sem dobila pismo od

njega, ki Ti ga dobesedno prepisem; glasi se: „Ljuba Trezika! Oprosti, da Te še tako imenujem; saj je zadnjič. Seveda Ti vračam besedo; zaradi mene si prosta. Ko bi mi bila povedala, da tako želiš, bi mi bilo ljubše. Tako pa me je bolelo. Pa Ti nič ne očitam in Ti tudi nič ne zamerim. Moji upi na srečo ob Tvoji strani so bili pač le prazen sen. Pozabil Te nikoli ne bom. Spomni se me tudi Ti včasih, pa ne z grenkobo. To Te še prosim, da mi verjemi: vse, kar ljudje hudega o meni govorijo, je zlagano. Zdaj se najini poti ločita. Dobil sem službo daleč v drugem kraju, ki Ti ga ne imenujem, da me hudi jeziki ne staknejo. Za vso dobroto in prijaznost se Ti zahvalim in še zadnjič prav lepo pozdravim — Tvoj bivši ženin Ivan Silan...“ — Pisma še zdaj ne razumem. Nikoli nisem rekla, naj mi besedo vrne, nikoli nisem želela, da bi se zaroka razdrla. Le to vem, da je zdaj vsemu kraj. Sram me je pred ljudmi in bridko se kesam, da nisem držala z doktorjem v njegovih hudih časih. Tebi tudi lahko priznam, da sem vsa bolna od hrepenenja po njem. Zame je bil najboljši človek na svetu, gledala sem vanj ko v nekaj višjega, zdaj pa me je razočaral. Le težko se branim misli, da me je bil že davno sit, da me ni hotel vzeti, da me je pustil. Saj bi mi bil moral dati vendar priliko, da se branim, če je kaj resnice v njegovem pismu in če ni vse le izgovor. Niti naslova mi ni povedal, kakor da bi se bal, da bi mu bila v nadlego. Strašno me boli

za posnemanje, je bila doslej menda samo opica, ki je prevzela od človeka kajenje. V živalskem vrtu v Rimu lahko občuduje n. pr. vsakdo veliko opico, ki od časa do časa z užitek vleče smotko. Iz Zedinjenih držav pa poročajo, da je sedaj tudi neka vrana stopila med kadilce. Ta vrana je last nekega ministra Johna Smitha iz New Jerseyja v Ameriki, ki mu druguje že nekaj let. Te dni se je zgodilo, da je moral Smith skočiti k telefonu, pri tem je pustil gorečo cigareto na mizi. Nemalo se je začudil, ko se je vrnil in zagledal ptico, ki je čepela na nekem stolu in kadila to cigareto! Mož je napravil nekoliko poskusov, ki so mu dokazali, da ima vrana dobro cigareto nadvse rada. Samo v neki stvari

no kot pomirjenje z Anglijo bi naj bil zavarovan nevaren položaj Romunije in odstranjena nevarnost spopada med Romunijo in Madžarsko radi Erdelja ter med Romunijo in Bolgarijo radi Dobrudže. Nemčija in Italija vztrajata na tem, da je treba osigurati mir na njunih jugovzhodnih in vzhodnih mejah. Italijanski zunanji minister grof Ciano se je odpeljal iz Berlina v nedeljo zvečer, da si ogleda zapadno bojišče, kjer se misli — po nemških poročilih — muditi kaka dva dni, potem pa se vrniti v Italijo.

*

Madžarska in Bolgarija bosta počakali s svojimi zahtevami napram Romuniji do konca vojne. Madžarska in Bolgarija sta opustili na pritisk velesil svojo prvotno namero, da lahko uresničita svoje zahteve napram Romuniji koj za sovjetsko Rusijo. Sovjetska vlada je obvestila Berlin in Rim, da je nasproti vsakemu madžarskemu ali bolgarskemu koraku proti Romuniji in bi se uprla vsaki njeni napadalni okrnitvi. Berlin in Rim sta o tem obvestila Budimpešto in Sofijo ter izjavila, da tudi s svoje strani ne moreta dovoliti, da bi se v sedanjem trenutku, ko je na programu boj z Anglijo, pričel kakršen koli spopad na evropskem jugovzhodu in vzhodu. Zaradi tega je bil izvršen tudi pritisk na vlade Madžarske, Bolgarije in Romunije, naj opuste vsako akcijo, ki bi lahko vodila do spopadov in naj umaknejo zato svoje čete z meje na primerno daljavo. Pod tem pritiskom

sta se vladi v Budimpešti in v Sofiji morali vdati. Madžarske in bolgarske zahteve nasproti Romuniji so odgojene do konca vojne.

Romunija se naslonila na Nemčijo in Italijo. Romunska vlada je odpovedala angleško-francosko jamstvo z dne 13. aprila 1939 in zaprosila v Berlinu in Rimu za zvezo z obema velesilama in jima ponudila tudi vojaško zvezo. Po zanesljivih vesteh je nemški poslanik Fabricius, ki se je mudil te dni v Nemčiji, prinesel romunski vladi odgovor nemške vlade na romunsko ponudbo za sklenitev zvezne in vojaške pogodbe med Nemčijo in Romunijo. Odgovor nemške vlade se glasi, da Nemčija v sedanjem položaju ne more nuditi vojaške pomoči in zaenkrat ne more pristati na sklenitev vojaške zveze.

V Španiji so marksisti, komunisti in anarhisti pokazali, kako strupeni sovražniki so katoliške Cerkve, redovnikov in duhovnikov. V dobi svoje strahovlade in sledeče ji državljanske vojne so pobili na tisoče in tisoče duhovnikov, redovnikov in redovnic. Socialistični in komunistični, pa tudi meščansko-liberalni listi so to kajpada zanižali. Sedaj tega ne morejo več, ker je uradno dognano število in so ugotovljena imena nedolžnih žrtev marksističnega in anarhističnega besa. Dokazano je, da so anarhisti na strašen način umorili 124 usmiljenih sester. Zgube moških redov znašajo 2466 ljudi, to je peti del vseh redovnikov, ki so pred vojno živeli v Španiji. Reda avguštincev in dominikancev sta zgu-

bila dve tretjini svojih članov; večje zgube imajo tile redovi: sinovi Marijinega Srca 369, frančiškani 216, jezuitje 119, salezijanci 100, kapucini 95. Gmotna škoda, ki so jo sovražniki vere in Cerkve prizadeli katoličanom z rušenjem cerkva, šol, samostanov, znanstvenih zavodov, knjižnic, bolnišnic, sirotišnic, je ogromna in se ne bo dala kmalu popraviti. Poleg tega ni dovolj naraščaja za semenišča, bogoslovja in samostane, ker je mnogo dijakov padlo v vojni.

Mehiški katoličani še vedno ne uživajo verske svobode. Kot enakopravni državljani bi morali imeti vsaj tisto svobodo, ki je pravica laži-svobodomislecev in marksistov. To svobodo so vedno zahtevali, zanj se borili, zanj tudi trpeli preganjanje. Krvavo preganjanje je res po veliki večini prenehalo. Vlastodržci so uvideli, da zvestobe velike večine katoličanov do Boga, vere in Cerkve ne morejo zlomiti. Ker je krvavo preganjanje slabilo moč države, so ga vlastodržci opustili. Protiverski in proticerkveni zakoni pa, ki so jih katoličanom vsilili framasoni, socialisti in komunisti, so še vedno v veljavi. Cerkve še niso povsod vse odprte. Kar jih je odprtih, se je to zgodilo na odločno zahtevo katoliškega ljudstva. Državne šole so vse brezverne in brezbožne. Zasebne šole, kjer bi se poučeval veronauk, so prepovedane. Tudi bogoslovnih semenišč ni na mehiških tleh, ker tega ne dovoljuje slavna marksistična svoboda. Nekdanje semeniške zgradbe so pretvorjene v vojašnice ali muzeje ali pa se porabljaajo v dru-

Nemška trobentača oznanjata začetek premirja po doseženem sporazumu med Nemčijo in Francijo

Francoški general Huntzinger podpisuje pogodbo za premirje med Nemčijo ter Francijo

Diktator Španije general Franco s svojo ženo Carmen. Španija bo v kratkem igrala še veliko vlogo

Francoska Indokina, v katero pošilja Japonska čete iz Izgovorom, da hoče to deželo zaščititi

se ne more pomeriti s priučljivimi opicami: cigarete si sama ne zna prižgati ter ji mora pri tem pomagati gospodar. Mister John Smith bi seveda ne bil pravi Američan, če bi svojega odkritja ne znal trgovsko izkoristiti. Stopil je v zvezo z veliko tovarno cigaret, ki objavlja sedaj velike fotografije kadečih vrane z napisom: »Mary, vrana mr. Johna Smitha, kadi načelno samo naše dobre cigarete in te vrste!« Ta njena »načelnost« je mistru Smithu prinesla že lep dobiček.

Zazidana Oljska gora. Jeruzalemski listi pišejo, da bo Oljska gora v kratkem izginila. Še nedavno je bil ta hrib takšen, kakršnega poznamo iz evangelija: pokrival ga je majhen gozd in na njem je bilo mno-

to njegovo vedenje in ne vem, ali bi mu dala roko, če bi spet prišel in me prosil ljubezni. Ljubezen je nesreča za ljudi. To vidim na Tebi, na tistem Američanu, o katerem si mi pisala, to izkušam zdaj tudi na sebi. Ne bom več mislila na ženitev, nikoli se ne bom omožila, tudi če bi se mi ponudila priložnost. Da boš vse vedela, Ti bom še nekaj zaupala. Tvoj brat Urh, ki mu je oče doslej branil ženitev, hodi, odkar sem v hiši, za menoj in včera me je naravnost vprašal, če bi ga vzela; očitno je, da bi bilo to tudi očetu po volji. Toda Urha — oprost, ljuba Tilka! — že čisto nič ne maram, njegov značaj mi ne ugaja. Tudi če bi doktorja pozabila, nikoli ne bi imela drugega rada. — Zdaj pa je mojih žalostnih litanij konec. Ti se mi ne boš smejala, to vem, Ti boš čutila z menoj. Kdor je sam trpel, ta razume trpljenje drugih. Kaj bom vnaprej, tega še ne vem. Tu gotovo ne bom ostala. Rada bi bila pri Tebi, ker zdaj nimam nikogar, ki bi mi bil bližji od Tebe. Ko prideš v Gorico, morda še zame najdeš kako službo... Tu v šentanelu drugače ni kaj novega. Pri Končniku je, kakor je bilo. Ne ugaja mi, da je advokat Hudnik tolikokrat v hiši. O Tvojem možu jeziki spet nekaj spletajo, jaz pa ne verjamem, da je res. Hudnik je bil tudi pri nas, namreč pri Tvojem bratu, najbrž zaradi Pokrznikovega dolga. Meni je ta advokat zoprni; res zasluži priimek 'hudir'; nima vere ne vesti in ga tudi njegovi tovariši, kar je poštenih advokatov, ne spoštujejo

in ne marajo. Ta človek bi bil vsega zmožen... Zdaj pa zaključim. Tvoja otroka sta zdrava in dobre volje. Piši mi kmalu! Mnogo iskrenih pozdravov Ti pošilja Tvoja prijateljica

Tilka. »

*

»Na Brezjah dne 10. januarja 1891.

Ljuba Trezika!

Danes Ti pošljem pismo priporočeno. Ne vem, kaj je z vami vsemi doma. Ali ste me vsi pozabili? Ali ste mi kaj zamerili? Ne vem, kaj bi mi bili mogli. Ko bi mi gospod župnik, ki sem jim za božič pisala, ne bili prijazno odgovorili, da ste vsi zdravi, bi bila mislila, da je kdo hudo zbolel ali umrl. Dne 1. decembra sem Ti pisala dolgo pismo, pa nisem dobila odgovora. Dne 16. decembra sem Ti spet pisala in sem Te nujno prosila, da mi sporoči, kaj je z mojim možem, pa sem zaman čakala na odgovor. Za božič sem Ti spet pisala in sem priložila pismo za očeta, pa do danes nisem dobila odgovora ne od Tebe ne od očeta. Juriju sem poslala za novo leto tiskano voščilo in svoj naslov, pa se tudi ni oglasil. Kaj je, da vsi molčite? Ali je kdo kako zmes napravil med nama? Ali res ne najdeš četrte ure časa zame? Prosim Te, vsaj kratko pisemce mi pošlji in razloži mi, zakaj tako dolgo nisi pisala. — Jaz sem popolnoma ozdravela, imam pa nove skrbi. Tiste gospe iz Gorice, ki mi je obljubila, da pride o božiču pome, še do zdaj ni bilo; po-

ge svrhe, knjige iz semeniških knjižnic pa državne oblasti prodajajo kot star papir. Da vendar ne bi mehiško ljudstvo ostalo brez duhovnikov, so katoličani Zedinjenih držav zgradili na lastnem državnem ozemlju duhovno semenišče v Montezumi, ki leži na meji Ze-

dinjenih držav in mehiške države. V tem bogoslovnem semenišču je bilo leta 1937. 360 bogoslovcev, leta 1938. pa že 443. Tega leta je že tudi bilo posvečenih prvih 31 bogoslovcev, ki so bili vzgojeni v tem zavodu, katerega vodijo španski jezuiti.

svojcev v Franciji. General Mittelhauser je dobil nalogo, da s svojo armado čuva francosko posest na Bližnjem vzhodu ter da zlasti prepreči vsako spremembo posestnega stanja v Siriji.

Italija ob strani Nemčije pri napadu na Anglijo

Berlinski poročevalci italijanskih listov podarjajo, da sicer še ni mogoče napovedati, kaj Nemčija in Italija pripravljata proti Angliji, da pa vojaški krogi v Berlinu računajo s tem, da bo lahko sedaj, ko se je zaključil drugi del vojne na zapadu, vsak hip izdan ukaz za novo ofenzivo. Tudi italijanski vojaški strokovnjaki zatrjujejo, da so za ofenzivo proti Veliki Britaniji dovršene že vse priprave po povsem določenem skupnem nemško-italijanskem načrtu. Ko se bo ofenzivni pohod sprožil, se bodo dogodki razvijali zelo naglo in z vso točnostjo do končne zmage. Italija mora pri tej zadnji ofenzivi izpolniti veliko nalogo in razviti veliko razgibanost na Sredozemskem morju in v Afriki. Predvsem bo morala vzdrževati stalne zveze z Libijo (italijanska kolonija v Afriki). Izhodišče italijanske ofenzive proti Egiptu, angleško-egiptskemu Sudanu, Britanski Somaliji in Keniji bodo v Cirenajki, Eritreji, Abesiniji in Italijanski Somaliji.

Anglija v hudih škripcih

Angleško svetovno vladarstvo je zašlo po predaji Francije v najmučnejši položaj, iz katerega bo najti zelo težko srečen izhod.

Možnost dvojnega napada od strani Nemcev

Angleži sami so opozarjali v minulem tednu po svojem časopisju, da bi Nemci lahko vpadli s pomočjo prevoznih letal na Irsko, ne da bi morali pri tem leteti preko Anglije. V enem samem dnevu bi zamogli Nemci z letali izkreati na Irskem toliko vojaštva, da bi zasedli vso državo.

V zadnjem času je tudi uporaba padalcev v osvajaalne namene zelo napredovala in se je izkazala pri zasedanju Besarabije in Bukovine po Rusih. V nekem kraju so spustili Rusi izpod oblakov cel polk vojakov-padalcev s strojnicami, motornimi kolesi in celo z majhnimi tanki. Ako so to zmogli Rusi, se lahko poslužijo tega preizkušenega napadalnega načina s padalci Nemci tudi na Irskem.

Sedanji položaj Irske je močno podoben onemu v Skandinaviji in na Nizozemskem tik pred nemškim vpadom. Enako kakor Norveška in Nizozemska je tudi Irska primeroma slabo oborožena.

Po obvestilih iz Madrida bi utegnili Nemčija postaviti španski vladi zahtevo, da dovoli prehod nemške vojske, ki je že na španski meji, preko španskega ozemlja v Afriko. Iz Afrike bi Nemci organizirali napad na angleško trdnjavo Gibraltar, ki je ključ iz Sredozemskega morja v Atlantski ocean in morajo napeti Angleži vse sile, da jo obranijo.

Ogrožen položaj Anglije v Mali Aziji

Francoska predaja je rodila za Angleže hud udarec tudi na Bližnjem vzhodu. Za varstvo francoske Sirije in predvsem za varstvo surovega olja, ki doteka iz srednjeazijskih vrelcev za Angleže in Francoze do morja ob malozijski obali, je bila koj ob začetku te vojne organizirana francosko-angleška armada 130.000 mož, kateri so dodeljeni ročni oddelki topništva, letalstva in tankov. Vrhovni poveljnik te armade, ki bi naj bila tudi zaščitnica Sueškega prekopa, je bil prvotno francoski general Weygand. Ko je bil francoski vrhovni poveljnik Gamelin radi neuspehov v

Belgiji in Holandiji odstavljen in je bil poklican na njegovo mesto Weygand, je prevzel poveljstvo zavezniške armade v Mali Aziji francoski general Mittelhauser. Ta se je podvrget poveljju maršala in predsednika francoske vlade Petaina in izjavil, da je zaustavil sovražnosti s strani Sirije. Dne 2. julija je dospel z letalom iz Francije v Atene francoski vojni minister general Weygand in se je podal od tam v Sirijo. Podreditev generala Mittelhauserja vladi maršala Petaina tolmačijo kot uspeh osebnega posredovanja generala Weyganda. Po tej uklonitvi generala Mittelhauserja je postala francoska armada na Bližnjem vzhodu za Anglijo neuporabna. Domneva se, da je na odločitev generala Mittelhauserja vplivalo tudi dejstvo, da je morala te armade po predaji Francije silno padla, ker so bili vojaki v skrbeh zaradi usode

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Selniški gospod župnik umrl. V Selnici ob Dravi je preminul zadnjo nedeljo tamošnji g. župnik Ferdinand Ciuha. Rodil se je leta 1874. pri sv. Petru v Ljubljani. Mašniško posvečenje je sprejel v Mariboru let 1897. Kaplan je bil nekaj časa na Pilštajnu, od koder je bil poslan za provizorja na Buče. Kaplan je bil tudi v Ljutomeru, v Rečici ob Savinji in v Laporju. V Selnici ob Dravi je bil župnik od leta 1912. do smrti. Blagopokojni je bil zelo duhovit ter učen duhovnik, goreč za čast božjo, gostoljuben in najboljši duhovni tovariš, h kateremu se je zatekala duhovščina po nasvete. Kjer koli je bil v dušeskrbju, si je znal pridobiti srca vseh s svojo miroljubnostjo ter prijaznostjo do vseh. Vsi, ki so poznali blagega g. župnika, ga bodo ohranili v trajnem ter hvaležnem spominu. Pogreb bo v sredo, 10. julija ob 10. uri dopoldne.

Bivši župan občine Sv. Primož nad Muto umrl. Smrt si je izbrala za cilj tudi daleč po naši Dravski dolini znanega župana bivše občine Sv. Primož nad Muto in orglarskega popraviljalca Marka Lauko. Ta je mnogo skrbel za svoje občane in marsikateremu prihranil žalost in pomanjkanje, pri vsem tem pa je skrbel tudi za svoj dom, ki ga je izročil absolventu orglarske šole v Celju, Jožefu. Ta ima veliko veselje s kmetijo in se trudi pripeljati jo na višino naprednih gospodarstev. Očetu, ki je dalje časa tožil

radi želodčnih bolečin, je stregel, ni ga pa mogel več dobiti ozdravljenega iz ormoške bolnišnice. Ko je dobil brzojav, naj pride ponj, je hitel po očeta, ki pa je bil že mrtev. Tako je ta mož, ki je toliko delal za božjo čast, našel svoj mir šele ob vznožju vinskih goric Ormoža. V miru naj počiva, plačilo pa za dela svoja uživa! Med nami pa je vrzel, ki je ne bo lahko nadomestiti. Kje je najti moža, da bi orglam bil kos in jim vdihoval življenja moč? Spi in vendar poje — a ne več na nemirni zemlji.

Od mrtvouda zadetega trpina je Bog rešil trpljenja. Iz Mute poročajo: Zopet so se tožeče oglašili zvonovi. Kdo neki je med srečnimi? Zakaj zemlja ne pozna miru; za srečne štejejo one, ki ne poznajo več strahu, to so pa oni, ki sladko zaspe v Gospodu ter se v slavi nebeški prebude. Ta izvoljenec je Ivan Huter, p. d. Kapšer. Pripravljaj si je pa to pot s križem trpljenja; pet let je trpel zadet od mrtvouda, večnoma priklenjen na posteljo. Samarijansko službo je vdano in krotko vršila njegova žena, ki je že od leta 1896. delila z njim vse bolesti zemskega potovanja. Ob njegovi bolniški postelji si lahko dobil zgled, kaj ljubezen premore, kaj potrpi in kako iz Kristusa živi. Prebiral je rad posebno Glasnik Srca Jezusovega, kjer je črpal tolažbo in moč. Za čast božjo je bil vnet kot skrben cerkveni ključar. Nikdar ni bil preutrujen,

zabila je name in me pustila na cedilu. Gospod Majer se prihodnji teden odpelje s taščo in z otrokom. Jaz tudi ne bom dolgo več tu, denar mi gre h kraju. Ne vem še, kaj bom. Zdaj pozimi je službo bolj težko dobiti. Dva tedna bom pa še gotovo tu. Zdaj pa konec. Danes sem taka, da ne zmorem dolgega pisma.

Pozdravlja Te Tvoja stara prijateljica Tilka.

Pripis. Po 25. novembru nisem dobila od Tebe nobene pošte.

*

»Sentanel dne 16. januarja 1891.

Ljuba prijateljica!

Oprosti, da Ti na Tvoje priporočeno pismo šele danes odgovarjam. Bila sem štiri dni od doma, ker sem morala v Podgorje na pogreb; umrla mi je teta in mi nekaj malega zapustila. Ko sem se danes opoldne vrnila, so mi dali Tvoje pismo. Da Ti lahko takoj s prihodnjo pošto odgovorim, Ti bom napisala le nekaj vrstic; več kaj Ti bom pisala prihodnje dni. — Da si jezna name, se ne čudim; saj sem jaz tudi bila. Ne enega tistih treh pisem, o katerih pišeš, nisem namreč dobila. Bila sem nekoliko užaljena, ker sem si dejala, da se za mojo nesrečo ne meniš, in sem nadaljnje pisanje odlagala do novega leta; tedaj sem Ti poslala razglednico. Menda tudi te nisi dobila. Očitno ima nekdo zlobne prste vmes, ki najino

pošto prestreza, ali tu v Šentanelu ali pa tam pri Tebi. Jaz bom to pismo tudi priporočeno oddala. Zdaj je, ljuba Tilka, jasno, da nimava ena drugi kaj zameriti. Najino prijateljstvo naj ostane trdno kakor doslej! — Zaradi svoje bodočnosti si ne delaj skrbi! Poslala Ti bom prihodnje dni nekaj denarja — potem se bo pa že zasukalo, da bo prav. Toliko v naglici!

Prisrčno Te pozdravlja Tvoja zvesta prijateljica

Trezika.

To zadnje pismo je pošta čez nekaj dni vrnila Treziki z opombo: »Naslovljenka odpotovala — ni znano, kam.« Od tih mal se Tilka ni več oglasila.

Trezika je na vse strani spraševala in pisala; ali od nikoder ni bilo glasu o Tilki.

VI.

Jurij Končnik je sedel za svojo pisalno mizo in strmел z nagubanim čelom predse. Pred njim je stala, naslonjena na omaro, Lizka Škerjanec, njegova gospodinja, in se porogljivo ozirala nanj. Bila je postavna ženska, že precej čez trideset, nekoliko ovenela, ali še zmeraj lepega obraza; v nemirnih očeh ji je gorel ogenj strasti.

(Dalje sledi)

go oljk. Sedaj pa je neka angleška družba ves ta svet pokupila in namerava na njem zgraditi novo mestno četrt. Za ta namen bodo vsa drevesa podrti in svet izravnali. Gradbeni načrti so že pripravljeni, dela se bodo začela v kratkem. Skozi sedanji oljni gozd bo šla široka asfaltna cesta, a posebna avtobusna proga bo vezala novo četrt s središčem Jeruzalema. Angleške oblasti so že izdale dovoljenje za izvedbo teh načrtov.

102 leti brez bolezn. Te dni so pokopali najstarejšo Pražanko, 102-letno Marijo Humpolkovo. Bila je mati šestih otrok, od katerih živi samo 70 letna hči. Humpolkova ni bila vse svoje življenje niti enkrat bolna.

*

če je bilo treba kaj poprositi za župno cerkev na Muti. Žalosten je radi boleznijo odložil to zanj prijetno skrb, zanimal pa se je vendar še, kako napredujemo v dolini pri cerkvi. Potolažen s tolažili svete vere je zasnul za ta svet — iz onega pa nam kliče: V veri in ljubezni hodite za križem Gospodovim! — Žalujočim naše sožalje!

Smrt priljubljene šivilje. Iz Ptujke poročajo: Umrila je v bolnišnici križniškega reda v Ormožu, kamor si je šla iskat pred 14 dnevi zdravje, v 51. letu Marija Menoni, šivilja v Zabajaku. Vdana v božjo voljo je že dalje časa prenašala hude bolečine v želodcu. Za njo žalujejo trije bratje, sestra in 83 letni starši. Najbolj je prizadeta bolna mati, kateri je bila pokojnica velika pomoč pri gospodinjstvu. Njeno največje veselje je bila pot v cerkev in dober časopis. V hišo sta prihajala »Slov. gospodar« in »Glasnik presv. Srca Jezusovega«. Marsikateremu je bila krstna in birmanska botra. Kako je bila priljubljena pri ljudeh, je pokazal pogreb, katerega se je v kljub slabemu vremenu udeležilo obilo pogrebcev iz bližnje in daljne okolice. Pogrebne molitve je ob asistenci štirih gospodov opravil g. p. Jozafat Jagodič, kateri se je tudi z lepimi besedami poslovil od pokojnice. Naj ji bo domača zemlja lahka in na veselo svidenje nad zvezdami! — Žalujočim naše sožalje!

Bog je poklical k sebi bivšega trgovca in posestnika. Na Zavrču pod Ptujem je bilo izročeno v minulem tednu materi zemlji truplo 39 letnega Vekoslava Vuka, bivšega vinskega trgovca in posestnika v Dubravi pri Zavrču. Rajni je bil edini sin ugledne in premožne kmečke družine. Marljiv ter skrbni Vukov oče je dal svojega edince temeljito izobraziti v trgovski stroki. Žal mu je oče kmalu umrl in je sin po končanih trgovskih študijah sam gospodaril in trgoval z materjo v Dubravi. Rajni je bil znan in priljubljen daleč po Hrvatskem in v Sloveniji kot vinski trgovec, ki je zalagal s haloško vin-

ske kapljo Ljubljano in Gorenjsko. Pred leti je bil uslužben pri Izvoznih vinarskih zadrugi v Mariboru. Radi hudih gospodarskih kriz v zadnjih letih je opustil vinsko trgovino in se je oprijel gospodarstva na svojem lepem domu v Dubravi. Poročen je bil z Marico Budigam, hčerko uglednega posestnika in bivšega župana na Zavrču. S skrbno mlado ženko sta živela v najlepši ljubezni. Vukova hiša v Dubravi je slovela daleč naokrog po svoji izredni gostoljubnosti in darežljivosti napram revežem. Rajni še mladi gospodar je bil vesele narave, s katero si je znal osvojiti veliko število vdanij prijateljev. Pred enim letom je ponesrečil z motornim kolesom in od tedaj je bolehal, dokler ga ni Vsemogočni odpoklical v najlepši moški dobi. Dobremu Lojzetu svetila večna luč, blagi soprog pa naše iskreno sožalje!

Smrt nadarjenega fantka. Korenovo družino v Borecih v Križevcih pri Ljutomeru je zadela huda izguba, kajti kruta smrt ji je vzela 11 letnega zelo nadarjenega sinčka Marjana, ki je bil v šoli vedno odličnjak. Bil je zelo velik ljubitelj knjig, saj ga skoraj nikjer ni bilo videti brez knjige. Ljubkega dobrega ministranta je pobrala zavratna bolezen meningitis. Naj mu bo tuja zemlja smrti v Murski Soboti lahka — žalujočim staršem in sorodnikom pa naše sožalje!

Posestnik pokopan v Črnečah pri Dravogradu. V petek, 5. julija, smo pokopali Pavla Kvasnika, 75 letnega posestnika v Črneški gori. Pokojni je bil vzoren katoliški mož. Odšel je za svojo življenjsko družico, ki mu jo je neznana zločince pred šestimi leti umoril in oropal ter končno požgal še hišo. Rajnima zakoncema naj sveti večna luč — prizadetim pa naše iskreno sožalje!

Cerkveni ključar umrl. Dne 6. julija je umrl Mlakar Franc, p. d. Zimšek, cerkveni ključar na Prelogah št. 14, župnija Prihova pri Slov. Konjicah. Naj mu sveti večna luč — žalujočim naše sožalje!

Dopisi

Dravska dolina

Muta. Na južnih obronkih Radla na sipini prijazno vabi staro znani industrijski kraj Muta na oddih. Letoviščarji so vedno radi hiteli sem. Življenje na Muti ni bilo za take ljudi drago. Saj jih je kar mrgolelo zadnja leta. Znano je lepo in čedno pokopališče poleg lepo prenovljene cerkve. Delavci prihajajo sem od raznih strani. Za ta kraj se zanima marsikdo; posebno je mnogo govorjenja radi stolpa, ki kaže sedaj videz starega gradu. 30. junija 1936 je zabučal vihar nad mirno, nič hudega slutečo Muto, ki svoji župnijski cerkvi ni privoščila streljavanja. Grozno se je posvetilo, tresčilo in kljub silnemu naližu zagorelo kot bakla. Gorel je stolp — krasno baročno delo, ki ga najstarejši ljudje niso pomnili, kdaj bi na njem kaj popravljali. Cerkev so rešili. Komisija je opravila svoje delo. Načrti za obnovo predloženi, a niso bili sprejeti. Zato je vse prehitel čas. Končno je na osebno prošnjo banska uprava naredila načrte in proračun. Sedaj pa ni bilo nobenega podjetnika. Ko se je marenberški stavbenik Preglau odločil, da bi Muti odvzel slab glas, pa so orožne vaje spremenile položaj. Les se je obenem z delavskim zaslužkom silno dvignil in sedaj si beli glavo naš župan, kako pomiriti vedno dregajočega g. župnika. V to zaspasnost pa spet za četrto obletnico udari strela kot resen opomin: postavite stolp in streljavo nanj, drugače ne bo miru! Razdrobila je lesen križ na stolpni strehi, prebila zidni obok nad uro, ki spi od svoje starosti vsa pohabljen, razbila električno varovalno napravo v zakristiji, da je bila cerkev ob luč, podivjala še na šoli in se poigrala z električno napeljavo tu in tam ter prestrašila mnogotero žensko in moško srce.

Pohorje

Morje pri Framu. (Anžurov Henrik — 50 letnik.) Dne 15. julija bo dovršil priljubljeni in daleč okrog spoštovani posestnik Koren Henrik v Morju pri Framu petdeset let. Morda mu v njegovi skromnosti ne bo všeč, da se ga spominjamo, vendar pa čutimo dolžnost, da se ga ob njegovem življenjskem jubileju spomnimo s par vrsticami. Jubilar izhaja iz znane Anžurjeve hiše, ki jo že desetletja krasijo globoka vernost in narodna zavednost. Po očetovi smrti ni prevzel od njega le posestva, ampak je ostal, kakor njegov oče, v dobi burnih strankarskih bojev ne samo župan, ampak slovensko zaveden župan. Brez vsake višje izobrazbe, samo iz knjig in iz-

kustev težkega kmečkega življenja, si je pridobil toliko osebne izobrazbe in preudarnosti, kar lahko povedo vsi tisti, ki so od njega dobili marsikak dober svet. Saj je med okoliškimi kmeti prislovica: »Kadar česa ne veš, pojdi Anžurjevega Henrika vprašat!« Mimo vsega tega pa ga srečamo v odborih raznih društev in ustanov, kjer z neumorno požrtvovalnostjo dela in pomaga pri razvitju kraja, tako v gospodarskem kakor v socialnem oziru. Kljub svojemu udejstvovanju v javnem življenju ne pušča v nemar svojega lepega, precej obširnega posestva, ampak ga z vso pridnostjo in marljivostjo obdeluje, saj ima, čeprav ni poročen, v svoji sesti Jožefi pridno in skrbno gospodinjstvo. Tudi razrazličnejše težave v življenju, štiriletno trpljenje v svetovni vojni, mu ni skalo njegovega vselega značaja; obratno, vedno je poln humorja in prigradic, s katerimi zabava pri dobri, z večšo vinogradnikovo roko pripravljeni kapljici svoje goste. Nikdo namreč ne odide iz njegove hiše, ne da bi bil pogoščen. Vsem prijateljem in znancem, ki mu bodo v tih dneh častitali, se pridružuje tudi »Slov. gospodar«, ki prihaja v Anžurjevo hišo že od svoje ustanovitve, z najpristranejšimi častitkami in željo, da mu Bog podeli še obilo svojega blagoslova. Na mnoga leta!

Dravsko polje

Ptujska gora. (Velik romarski shod na Ptujski gor.) Praznik Marijinega obiskovanja, 2. julija, je privabil na Ptujsko goro veliko pobožnih romarjev iz najbolj oddaljenih krajev naše škofije. Bilo jih je čez pet tisoč. Prvi romarji so začeli prihajati že v ponedeljek dopoldne. Popoldne so se njih vrste zgostile, tako da je že zvečer bila prostorna cerkev polna. Zvečer ob osmih je govoril zbrani množici g. p. Jozafat Jagodič iz Ptujke. Nato so bile slovesne večernice in rimska procesija z gorečimi baklami okoli cerkve in po trgu. Drugi dan so začele na vse zgodaj prihajati nove množice romarjev v velikih procesijah s svojimi dušnimi pastirji in cerkvenimi pevci, ki so potem po vrsti imeli svoje sv. maše. Vseh duhovnikov, ki so pripeljali svoje procesije in prišli pomagati, je bilo na Gori 30. Slavnostni pridigar je bil g. Janez Kalan, duhovni svetnik iz Ljubljane. Govoril je pri službi božji ob petih in desetih. G. govornik je s krepko besedo svaril vernike k treznemu in zmernemu življenju. Poudaril je, da moramo dati Bogu zadoščenje za žalitve vsega sveta, posebno še za naše narodne grehe, kakor

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

je pijančevanje. S pokoro bomo omilili božjo jezo in tako odvrnili od sebe strašno šibo vojne, s katero nam je ljubi Bog doslej prizanesel, a ne vemo, če nam bo prizanešeno za naprej, ako ne bomo doprinesli sadu vredne pokore. Slovesno službo božjo ob 10 je ob asistenci opravil g. A. Sagaj, dekan iz Hoč. Sprejem sv. zakramentov je bil rekorden. Osem spovednikov je bilo vedno v spovednici. Sv. obhajil je bilo nad 3000. Vsa slovesnost je potekla v lepem redu na obče zadovoljstvo romarjev. Pripetila se je tudi kakšna nevšečnost, zlasti žeparjem in cvetela pšenica. Zato naj v bodoče vsak posveti svojemu žepu več pozornosti!

Slovenska Krajina

Sobota. Pred nedavnim so bili od tukajšnjega sodišča premeščeni trije sodni pripravniki, in sicer g. dr. Tribnik Drago v Maribor, g. Tassotti Karel v Ljubljano in g. Dobčnik Danilo v Maribor; na izpraznjena mesta prideta gg. Kostanjevec Bogomir in Picek Jurij. — Na okrožnem sodišču je bil obsojen na osem mesecev zaporu žižek Ivan iz Trnja, ki je neki večer po nepredvidnosti ustrelil Horvat Terezijo, ki je kmalu potem umrla. — Gašpar Emerik iz Velikih Dolenjcev pa je dobil pet mesecev zaporu, ker je v jezi zasadi kuhinjski nož v trebuh svoje tašče, ki je branila svojo hčerko, da je mož ne bi pretepel.

Dolnja Lendava. Zadnje čase se je po našem okraju razširila neka svinjska bolezen, katere bacile še niso odkrili, in je pobrala že precejšnje število svinj. Bolezen se loti predvsem debelejših svinj.

Turnišče. Na Petrovo je pri nas in v okolici razsajala močna nevihta, med katero je udarjala tudi strela, ki pa k sreči ni povzročila nobene škode, ker je vedno udarila v streljavo. Nalivi so trajali do pozne noči. — Naša žitna polja, katerim poljske miši tudi letos niso prizanesle in so uničile precej pridelka, začenjajo počasi zoreti. Žetev bo letos predvidoma sorazmerno dobra in bo žito po videzu sodeč precej rodno. Te dni smo na polju opazili prve križe ječmena, kar je v splošnem pomanjkanju, ki je letošnjo pomlad nastopilo radi lanske slabe žetve, precej razveseljiv pojav. Tem križem bodo pa kmalu sledili tudi rženi in pšenični križi.

Dobrovnik. Prejšnjo nedeljo smo na našem sejmišču imeli nogometno tekmo, kar je za naš kraj velika redkost, zato je na prireditve prišlo lepo število ljudi, ki so borbo na zelenem polju z zanimanjem opazovali. Naši dijaki so povabili v goste svoje tovariše iz Turnišča, ki pa so bili zanje pretrd oreh in so zmagali Turniščani. Za prijetni popoldan smo dijakom hvaležni ter bi želeli, da bi nam slične zabave še večkrat priredili.

Hotiza. Naše Petrovo proščenje je v kljub deževnemu vremenu poteklo v najlepšem redu. Obiskalo ga je mnogo ljudi tudi iz sosednjih far.

Filovci. Ob priliki vojaškega nabora so imeli fantje pri neki hiši zabavo s pitjem. Ko je vino že dobilo glavno besedo, so se sprli in vročerkvni Trajbovič Franc je z nožem navalil na Avgusta Horvat ter ga močno poškodoval, zato so mu morali nuditi zdravniško pomoč.

Prosenjakovci. Prejšnjo nedeljo smo imeli precej živahen dan, kajti naši gasilci so imeli telovadni nastop, h kateremu je prišlo precej ljudi in tudi gostov iz drugih krajev ni manjkalo. Slični nastopi se vršijo po vsem soboškem okraju.

Saleška dolina

Sv. Križ pri Belih vodah. Nadvse lepi so bili dnevi ob stoletnici in ob birmi pri nas. Romarjev je prišlo nad štiri tisoč od blizu in daleč. Sv. obhajil je bilo 2500. To nam priča, da je Sv. Križ tisti, kjer iščejo ubogi zemljani pomoči. Najlepše spomine bodo imeli birmanci, ki so prišli iz 14 župnij, da so sprejeli po rokah prevz. g. škofa dr. Tomažiča darove Sv. Duha zunaj pri prenovljeni cerkvi, kjer sta bili tudi dve najev. da-

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepír iz sveta bo pregnan;
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag — le sosed bo mejak!

France Prešeren.

ritvi za romarje in za dobrotnike, ki so veliko darovali, da so se stara cerkev, svete stopnice in obe cerkveni hiši popravile. Veliko so darovali v vaseh Sv. Andraž pri Velenju, Braslovče, Šmihel nad Mozirjem, Mozirje in Rečica. Sveti Križ tisočero povrni, še posebej Belovoščanom, ki so imeli veliko truda, da so vse potrebno zvozili k Sv. Križu. Upamo, da bomo vsa popravila še letos plačali. Darove za popravila sprejema župnijski urad v Belih vodah. — Prihodnji romarski shod bo ob sv. Ani. Vsak petek je sveta maša ob sedmih. Romarji, pridite!

Petar Jakob, Kapla:

Bodimo zavedni Slovenci!

Biti slovenske krvi, biti Slovincem ponos!
Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!
Koseski.

Ne zahteva se od nas, da smo zavedni Slovenci samo sedaj, ko okoli nas grmijo topovi, ko se po bojiščih pretaka človeška kri, marveč biti moramo zavedni vselej in povsod! Vsak, ki je zaveden Slovenec, je tudi zaveden državljani kraljevine Jugoslavije, on ljubi svojo državo in svojega narodnega kralja. Zaveden Slovenec, vdan Bogu in kralju, mora biti sleherni, ki ga preživlja slovenska zemlja, za izdajalce naroda na naši zemlji ne sme biti prostora, zato proč z vsako najmanjšo klico izdajalstva, zatreti jo moramo mi sami!

Naša domovina ni nastala na podlagi diplomatskih pogajanj, jo nismo dobili tem potom, temveč zgrajena je iz kosti naših očetov in pradedov, zato jo moramo tembolj ljubiti. Slovenski narod je bil pod tujim robstvom več sto let (okrog 800) in se je tega robstva rešil šele pred dobrimi dvajsetimi leti. Za svobodo naroda je dalo svoje življenje tisoče in tisoče zavednih Slovencev, Srbov in Hrvatov. Ali naj mi rušimo to, kar so zgradili naši predniki? Ali ne bi bil smrtni greh, da to, kar je bilo njim sveto in drago, mi zaničujemo in celo preklinjamo? Smo vendar ene krvi, nas vse je rodila slovenska mati, ona je nas učila govoriti slovenski jezik, ona nas je vzgajala v duhu pravičnosti, zato naj nam bo to drago in sveto, bodimo v resnici to, kar smo!

Če bomo zavedni Slovenci in državljani kraljevine Jugoslavije, če se bo v naših srcih pretakala prava slovenska kri, bomo zgradili najmočnejšo obrambno črto, katero ne bo premagal noben sovražnik; kajti propadanje evropskih držav je povzročil vsak narod sam sebi, ker je bil okužen z izdajalstvom in vo-hunstvom. Če bomo ljubili svojo državo, zanj

Mursko polje

Gornja Radgona. Na sedmini gospe Lasbaher Ivane, matere g. kaplana Lasbaher Franca v Zalcu, se je nabralo za novo bogoslovje 130 din. — Vsem darovalcem Bog plačaj!

Savinjska dolina

Galicija pri Celju. Vsem ljubiteljem naših cerkva sporočamo, da se bodo letos vršile lepe nedelje po sledečem redu: v nedeljo, 14. julija, pri sv. Kunigundi; v nedeljo, 21. julija, pri župnijski cerkvi v Galiciji in v nedeljo, 4. avgusta na Ponovem. Vsi okoličani in sosedje vlijudno vabljani!

Posavje

Lokavec ob Gračnici. Na god sv. Petra in Pavla je bilo blagoslovljeno novo nebo, za katerega so nabrali dobri Lokovčani toliko denarja, da ga je še ostalo za zidavo hišice, kjer bi stanoval duhovnik. Tako bomo v Lokavcu lahko imeli večkrat sveto mašo, kar nam bo vsem zelo prav prišlo, kajti k sv. maši v Loko, Razbor ali k Sv. Miklavžu imamo zelo daleč. — Dne 28. julija bo g. Ivan Povh daroval pri nas novo sv. mašo. — Letina še kar kaže, samo sadja ne bo.

odvzele 81% našega izvoza proti lanskim 65%. Sama Nemčija z 205 milijoni je dosegla 27.6% (lani 113,4 milij. in 24.3%). Francija se je povzpela s 172,3 milij. na 23.2% proti lanskim 6 milij. din. Večji je bil tudi izvoz v Italijo s 96,5 milij. ali 13% proti 43,9 milij. din in 9.42%. Znatno je padel izvoz v Češko-Moravsko, namreč od 80 milij. (17.5%) na 48,6 milij. ali 6.55%, nekoliko tudi izvoz v Anglijo, in sicer od 34 na 25 milij. din. Španija je prišla na sedmo mesto s 23 milij. ali 3%. V Švico pa smo izvozili za 20 milij. din, v Bolgarijo za 4 milij. din.

Istočasni uvoz

Uvažali smo največ iz Nemčije (250 proti 200 milij. din., Italije (67 proti 47 milij. din.), Romunije 45 proti 13 milij. din.), Zedinjenih držav (29 proti 16 milij. din.), Anglije (25 proti 21 milij. din.), manj iz Češko-Moravske s 25 proti 30 milij. din, znatno več iz Argentine z 20 proti 4 milij. din, skoraj enako kot lani pa iz Madžarske (19,1 proti 17,7 milij. din). Te države so dosegle 85.29% vsega našega uvoza proti 82.43% v lanskem maju. Iz Nizozemske Indije smo prejeli blaga za 12, iz Švice za 11 milij. din. po nad 5 milij. din pa iz Brazilije, Belgije, Bolgarije, Grčije, Egipta in Britanske Indije.

Cene za izvoz prašičev

Posvetovanja proizvajalcev, izvoznikov in industrijev pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino so določila, da smemo izvoziti v naslednjih treh mesecih 75.000 prašičev. Izvozili bomo 40.000 živih živali, ostalo pa zaklano, oziroma predelano. Cena je določena na 13.50 din kg; ravnateljstvo bo plačalo veletrgovcem samo po 50 par več. Svinje pa ne smejo biti pod 160 kg, oziroma velja sicer za en din nižja cena. Hkrati so se zvišale cene tudi za industrijo, kar je v zvezi z novimi najvišjimi cenami koruze.

Cene goveje živine po sejmih

Voll. Ljubljana I. 8 din, II. 7.50—8 din, III. 7; Litija 6.50—8.50 din; Slovenjgradec I. 8 din, II. 6 din, III. 4 din; Konjice I. 9 din, II. 8 din, III. 7 din; krški okraj I. 8—9 din, II. 7—8 din, III. 6.50 din; Metlika I. 8—8.50 din, II. 7.75 din, junci I. 7.50—7.75 din, II. 6.50 din; Brežice I. 8—9 din, II. 7—8 din, III. 6.50—7 din; Kranj I. 8.50—9, II. 8 din, III. 7 din kg žive teže.

Krave. Ljubljana I. 7—7.50 din, II. 5—5.50 din, III. do 5 din; Litija za mesarje 5—7 din, plemenske 6.50 din; Slovenjgradec I. 5 din, II. 4 din, III. 3 din; Konjice I. 7 din, II. 6 din, III. 5 din; krški okraj I. 7 din, II. 6.50 din, III. 6 din; Metlika I. 7.50 din, II. 7.25 din, jalove 7—7.75 din; Brežice I. 7 din, II. 6.50 din, III. 5.50—6 din kg žive teže.

Telice. Ljubljana I. 8 din, II. 7.50—8 din, III. 7 din; Litija plemenske 7 din; Slovenjgradec I. 8 din, II. 6 din, III. 4 din; Konjice I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; krški okraj I. 7.50—8 din, II. 6.50—7 din, III. 6 din; Brežice I. 7.50—8 din, II. 7 din, III. 6.50 din; Kranj I. 8.50—9 din, II. 8 din, III. 7 din kg žive teže.

Teleta. Ljubljana I. 8—9 din, II. do 8 din; Litija 10 din, Slovenjgradec I. 7 din, II. 6 din; Konjice I. 9 din, II. 8 din; krški okraj I. 9 din, II. 8 din; Brežice I. 9 din, II. 8.50—8.75 din; Kranj I. 8.50—8.75 din, II. 7.50 din kg žive teže.

Goveje kože. Ljubljana 11—14 din, krški okraj 12 din, Brežice 12 din, Kranj 13—15 din kg.

Telečje kože. Ljubljana 20 din, krški okraj 16 din, Brežice 16 din, Kranj 20 din kg.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 95—125 din, 7—9 tednov 130—175 din, 3—4 mesece 185 do 360 din, 5—7 mesecev 390—460 din, 8—10 mesecev 490—570 din, 1 leto 820—910 din, 1 kg žive teže 8—10.50 din, 1 kg mrtve teže 12—15 din; Ptuj 6—12 tednov 100—140 din, 1 kg žive teže 9 din; Metlika 7 tednov stari 180 din, 10—15 tednov 250—300 din; Kranj 7—8 tednov stari 200—300 din.

Pršutarji (proleki). Ljubljana 10—10.50 din, Ptuj 9 din, Slovenjgradec 8—12 din, Konjice 14 din, krški okraj 10 din, Brežice 10 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ljubljana domači 10 do 11 din, sremski 11—11.50 din, Ptuj 10 din, Konjice 14 din, krški okraj 11.50 din, Brežice 11.50 din kg žive teže.

Slanina. Ljubljana 18—21 din, Celje 23—24 din, Slovenjgradec 22 din, Konjice 20 din, Jesenice 18—24 din, Kranj 26—28 din kg.

Svinjska mast. Ljubljana 22—23 din, Celje 26 din, Slovenjgradec 24 din, Konjice 22 din, krški okraj 24 din, Brežice 24 din, Kranj 22—23 din kg.

Kmečka trgovina

Brezmesni dnevi in omiljenje prepovedi o klanju

Uredba o varčevanju z življenjskimi potrebščinami je doživela v minulem tednu spremembe in dopolnitve.

Brezmesni dnevi

Za brezmesne dneve po vsej državi se določajo: sredo, četrtek in petek. Te dni je prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa. Gostinski obrati in javne kuhinje te dni ne smejo nuditi jedil s telečjim, govejim in svinjskim mesom. Ta prepoved pa se ne nanaša na notranje dele in drobovino: možgane, jezik, pljuča, jetra, ledvice ter vampe.

Omiljenje prepovedi o klanju

Uredba, ki prepoveduje klanje telet in junic, je omiljena z dostavkom, ki se glasi:

Izjemoma in po predlogu živinozdravnika sme odobriti okrajno načelstvo klanje telic in junic pod enim letom starosti, če niso dobre za rejo ali ako nastopi primer nujnosti. Za tozadevno odobritev ni treba plačati nobenih taks.

Pregled našega izvoza in uvoza za mesec maj

Naš izvoz v maju 1940

Glavne naše odjemalke: Nemčija, Italija, Francija, Madžarska, Anglija in Češko-Moravska so

Svinjske kože. Ljubljana 4—6 din, krški okraj 10 din, Brežice 10 din, Kranj 9—10 din kg.

Tržne cene

Žito. Ljubljana: pšenica 2.80—3.20 din, ječmen 2.35—2.70 din, rž 2.30—2.60 din, oves 2.40—2.80 din, koruza 2.45—2.80 din; Slovenjgradec: pšenica 2.50 din, ječmen 2.25 din, rž 2.25 din, oves 2.25 din, koruza 2.25 din; Konjice: pšenica 3 din, ječmen 2.50 din, rž 2.25 din, oves 2.25 din, koruza 2.50 din; krški okraj: pšenica 3 din, ječmen 2.50 din, rž 3 din, oves 3 din, koruza 2.50 din; Kranj: pšenica 3 din, ječmen 2.50 din, rž 2.70 din, oves 2.50 din, koruza 2.45—2.60 din kg.

Fižol. Ljubljana 5—7 din, Celje 6—8 din, Slovenjgradec 6 din, Konjice 7 din, krški okraj 6 din, Jesenice 7—10 din, Kranj 7—8 din kg.

Jabolka. Ljubljana I. 16 din, II. 12 din, III. 10 din kg.

Krompir. Ljubljana 2.50—3 din, Celje 2.50 din, Slovenjgradec 2.25 din, Konjice 2.50 din, krški okraj 2 din, Jesenice stari 1.75 din, novi 5.50 din, Kranj 2.25 din kg.

Seno. Ljubljana 100—125 din, Celje 120 din, Slovenjgradec 115 din, Konjice 60 din, krški okraj 50 din, Kranj 100 din 100 kg.

Detelja. Slovenjgradec lucerna 320 din, Konjice 80 din, krški okraj 60 din 100 kg.

Slama. Ljubljana 60 din, Slovenjgradec 50 din, Jesenice 50 din, Kranj 75 din 100 kg.

Mleko. Ljubljana 2—2.50 din, Celje 2—2.50 din, Slovenjgradec 2—2.25 din, krški okraj 2 din, Jesenice 2.50 din, Brežice 2 din, Kranj 2.25 do 2.50 din liter.

Surovo maslo. Ljubljana 32—40 din, Slovenjgradec 38 din, krški okraj 36 din, Brežice 36 din, Kranj 38—44 din kg.

Jajca. Ljubljana 0.80—1 din, Slovenjgradec 0.90 din, Jesenice 1.50 din, Kranj 1 din komad.

Trda drva. Ljubljana 140 din, Slovenjgradec 100 din, krški okraj 80 din, Brežice 85 din, Kranj 115—125 din kubični meter.

Mesne cene

Govedina. Ljubljana I. 14—16 din, II. 12—14 din, III. 10—12 din; Celje 12—16 din, Slovenjgradec I. 14 din, II. 12 din, III. 10 din; Konjice I. 16 din, II. 14 din, III. 12 din; Jesenice 12—16 din, Brežice 14 din, Kranj I. 16 din, II. 14 din kg.

Teletina. Celje 16—20 din, Jesenice 14 din kg.

Svinjina. Ljubljana 16—19 din, Celje 16—18 din, Slovenjgradec 16—17 din, Konjice 18 din, Jesenice 16—18 din, Brežice 16—18 din, Kranj 20 din kg.

Vinske cene

V Ljubljani je navadno mešano vino po gostilnah 10—12 din, finejše sortirano 14—16 din; v Konjicah je navadno mešano vino pri vinogradnikih po 4 din, finejše sortirano pri vinogradnikih 5—6 din; v krškem okraju navadno mešano pri vinogradnikih 3—4 din, finejše sortirano pri vinogradnikih 4—5 din liter.

Sejmi

15. julija goveji: Pletenje, Sv. Krištof, Beltinci v Prekmurju; tržni dan za prašice: Trbovlje — 16. julija goveji in konjski: Ptuj; goveji: Dobje; svinjski: Ormož; tržni dan s svinjami: Dolnja Lendava — 17. julija goveji: Muta, Podčetrtek, Ščavnica; svinjski: Ptuj, Celje, Trbovlje — dne 18. julija goveji: Velenje, Zabukovje nad Sevnico; tržni dan za svinje: Turnišče v Prekmurju — 19. julija svinjski: Maribor; živinski: Marija Gradec (vrši se na sejmišču v Laškem); živinski: Laško — 20. julija živinski: Loka pri Žusmu, Vitanje, Bogojna v Prekmurju; svinjski: Brežice, Trbovlje.

Razgovori z našimi naročniki

Nakup agrarne zemlje. B. I. Sp. D. Ako nameravate kupiti zemljo od prodajalca, kateri jo je dobil od agrarne reforme, pogledajte v zemljiško knjigo, ali je prodajalec njen neomejen lastnik. Kolikor je nam znano, je na takih zemljiških vknjižena prepoved odtujitve in obremenitve v korist Priv. agrarne banke ter predkupna pravica za dobo 10 let v korist iste banke. Potemtakem bi morala prodajo dovoliti Priv. agrarna banka. Od slednje je odvisno, ako bi si predkupno pravico pridržala še za naprej ali pa dovolila, da postanete neomejen lastnik kupljenega zemljišča.

Odpust od orožnih vaj. P. A. Na razloge, katere navajate, se vojaška oblast doslej ni ozirala, ker je vpoklicala tudi hranilce na orožne vaje. Zaenkrat se dovoljujejo dopusti po 15 dni, upanje pa je, da bodo kmalu vsaj hranilci odpuščeni. Prošnjo bi bilo nasloviti na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja brez kolk.

Drž. porezniška škola. K. J. Navedena šola je bila uknjena že pred več leti in očitno ne bo več otvorena, ker je bila svojčas ustanovljena le iz razloga, ker je primanjkovalo davčnih uradnikov s srednješolsko izobrazbo. — Geometriški odseki pri ministrstvu financ niso šole, odnosno tečaj, marveč uradi.

Cestni odbor odvzel več sveta nego je bilo dogovorjeno. J. Š. Cestni odbor ni bil upravičen porabiti več Vašega sveta nego ste ga predhodno sami odstopili. Ako Vam imenovani odbor ne bo dal primerne odškodnine in tudi eventualna opozoritev na bansko upravo, odnosno prošnja za posredovanje ne bi zalegla, bi morali naperiti zoper cestni odbor odškodninsko tožbo pred rednim sodiščem.

»Slov. gospodar« naj napravi pravico. S. I. Te želje Vam žal ne moremo izpolniti, ker o civilnih pravnih odločajo sodišča, in sicer na priziv zoper sodbo okrajnega okrožja, in v kolikor je dopustna revizija, vrhovno sodišče. Pravno mnenje Vam je pismeno poslalo uredništvo »Kmečke žene«.

Babiška šola. A. M. G. 8 in A. M. Babiška šola se nahaja v ženski bolnišnici v Ljubljani in boste od njenega vodstva lahko pismeno dobili vse zaželjene informacije. Pouk traja 18 mesecev.

Naslovi delavskih organizacij. Najbolje deluje »Zveza združenih delavcev« v Ljubljani; pisarno ima v Delavski zbornici. Delavska organizacija je tudi Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani. Evidence o službah slug nimamo. Povprašajte pri borzi dela in zasledujte oglase v časopisju.

Notarska zadeva. A. Z. Žal Vam ne moremo povedati, ali je notarjev račun pravilen, ker nam niste navedli vseh poslov, katere je opravil, odnosno postavk računa. Ako pridete kako sredo ali soboto v Maribor, lahko vprašate za svet tistega g. sodnika, ki je opravil cenitev.

Kmetiska hiša in prispevki za hrano. K. K. Ako ste se s sestarem dogovorili, da Vam bo za hrano plačeval 50 din mesečno, Vam jih mora plačati. Njegov izgovor, da kmetiska hiša nima pravice prejemati denarja za hrano, je povsem neutemeljen in prav za prav neresen. Saj hrane ni dala kmetiska hiša, marveč Vi. Vaš poklic, odnosno stan ne igra nobene vloge. Ako ne bo plačal zlepega, bi ga morali pač tožiti.

Isto dejanje kaznovano od upravne in sodne oblasti. J. F. Okolnost, da je bil Vaš sin kaznovan na globo in plačilo takse (očividno od okrajnega načelstva), ne izključuje, da ga ne bi radi istega dejanja kaznovali tudi sodišče. Smatramo pa, da opisano dejanje ni kaznjivo po kazenskem zakonu.

Vknjižba posestva. Z. K. Pri nameravani kupitji Vam svetujemo opreznost. Prodajalka Vam mora oskrbeti legalizirano izjavo vknjiženega preužitkarja, da dovoljuje bremen prost odpis travnika, katerega nameravate kupiti. Brez njegovega zadevnega dovoljenja bi se mogel travnik na Vas prepisati le z bremenom (preužitkom) vred!

Novi posestnik zabranjuje staro pot. S. H. Ako ste — vstevši Vaše prednike — javno, brez sile in brez prošnje že 30 let hodili preko tuje vmesne parcele, se Vam na prepoved od strani novega lastnika ni treba ozirati. Ni važno, da je novi lastnik spremenil kulturo. Ako bi Vi skozi tri leta radi prepovedi lastnika opustili hojo preko parcele, bi priposestovano pravico zopet izgubili.

Dedna pravica nezakonskega sina, posinovitvenca, soproga. F. K. Nezakonski otroci imajo zakonito dedno pravico le v prosto dedno imovino matere in materinih sorodnikov, ne pa tudi očeta in očetovih sorodnikov. — Ako je nezakonski sin posvojen, tedaj ima pri zakonitem dednem nasledstvu do proste imovine tistega, kateri ga je posvojil, enako pravico kakor zakonski otroci. Glede sorodnikov posvojitelja pa mu ne gre dedna pravica. Ako je bil nezakonski sin posvojen od očeta, nima dedne pravice do imovine dedka. — Ako zapusti žena zakonskega moža, očeta in sestre, tedaj ima po zakonu mož dedno pravico do polovice zapuščine, oče do četrtine, sestre in bratje pa do druge četrtine.

Izučenje za živinozdravnika. Z. J. Potrebna Vam je velika matura na klasični gimnaziji. Ako ste absolvirali realno gimnazijo, morate polagati izpit iz latinščine. Vpisati se morate na veterinarsko visoko šolo v Zagrebu. Študij traja pet let (pouk sam 8—9 semestrov). Natančnejše podatke dobite na omenjeni šoli, pa tudi v dr. Sušnikovih »Akademskih poklicih«.

61 let star posestnik in kuluk. J. L. K osebnemu delu za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest so zavezani le za delo sposobni moški od polnih 18 do polnih 55 let; potemtakem Vas občinska uprava ne sme več siliti na kuluk. — Ker plačujete manj nego 100 din neposrednih davkov letno, Vam tudi ni treba plačati odkupnine.

Naznanila

Članom in članicam »Slovenske dijaške zveze«! Letošnji tabor SDZ bo v Kamniku, in sicer za članice od sobote, 20. julija, zvečer do torka, 23. julija, zjutraj; za člane pa od srede, 24. julija, zvečer do sobote, 27. julija, zjutraj. Točna navodila in spored tabora dobite v 7. številki »Stražnjih ognjev«, ki smo jo poslali na počitniške naslove vsem članom in članicam, ki so nam preko zavodnih vodstev poslali izpolnjeno člansko prijavnico. Če kdo pomotoma zadnje številke »Stražnjih ognjev« ni dobil, naj piše ponjo na Zvezo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Ne pozabite, da bo dostop na tabor dovoljen samo onim, ki bodo imeli članske izkaznice. Če si jih še niste nabavili med letom, pošljite takoj sliko (na hrbtu ime in priimek, rojstno leto n kraj rojstva ter šolo in razred, kjer je kdo član krožka). Prav tako je izkaznica potrebna tudi za četrtinsko vožnjo. Bog, narod, država! — Zvezno vodstvo SDZ.

Člani in članice krožka SDZ na I. drž. realni gimnaziji v Mariboru! Ker je tabor v Ptuj odločen, bo tabor od 20. do 27. julija v Kamniku. Ugodnosti so iste, zato se udeležite tabora vsi! Slike in prijave vlagajte osebno vsak torek in četrtek od 8.30 do 9.30 v upravi »Slovenca« na Koroški 1 ali pa pismeno na isti naslov. — Poglavar.

Članom in članicam krožka SDZ Ptuj-gimnazija. Vabim vse člane in članice, ki se nameravajo udeležiti tabora SDZ v Kamniku, da se v svrhu prijave zglase med uradnimi urami: torek in petek od 8 do 11, v društveni pisarni in Dijaškemu domu. Lahko pa se prijavite tudi pismeno na naslov: Krožek SDZ Ptuj-gimnazija. Z Bogom za narod! — Predsednik.

Na škofijski cerkvenoglasbeni šoli v Mariboru so v šolskem letu 1939/40 naredili sposobnostni izpit za organiste sledeči učenci III. letnika: Blaž Arlič od št. Janža na Vinski gori, Anton Asl iz Stare vasi pri Bizeljškem, Anton Ferme od Šent Gotarda, Janez Rigler od Sv. Gregorja (z odliko), Jožef Ritoc iz Dobrovnika v Prekmurju (z odliko), Franc Šket iz Kostivnice (z odliko). Novo šolsko leto na šoli začne v ponedeljek, dne 9. septembra 1940. Prošnje za sprejem v šolo se naj s prilogami vred pošljejo do 31. avgusta kn.-šk. lavantinskemu ordinariatu ali ravnateljstvu šole, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

Križevci pri Ljutomeru. V nedeljo, 14. julija, bo pel prvo sv. mašo v Ljubljani na Rakovniku salezijanski novomašnik g. Franc Štuhec, naš domačin. Novomašni govor bo imel dopoldne novomašnikov sorodnik g. Alojzij Zamuda, popoldne pa salezijanski ravnatelj g. Franc Skuhala, novomašnikov rojak. Drugi dan bo opravil novomašnik ob navzočnosti svojih gostov sveto daritev na Brezjah pri milostnem oltarju Marije Pomagaj.

Majšperk. Protituberkulozna liga Ptujška gora z okolico priredi v nedeljo, 14. julija, ob 14 veliki tombolo v Majšperku. Liga, ki stalno podpira jetičnike in njihove svojce ter vzdržuje dvoje šolskih kuhinj za slabotne otroke, zasluži, da jo krepko podpremo. Zato obiščimo njeno prireditev v čim večjem številu!

Remšnik. Naša meja letos precej sameva, malo je bilo letos izletnikov, zato pa pridite v nedeljo k cerkvi sv. Urbana, ki je nekoliko bolj vstran od meje kakor Pankranci. V nedeljo, dne 14. julija, se bo blagoslovil prenovljeni oltar in še nekaj podob ter bo v ta namen tam služba božja. Vabijo se izletniki in prijatelji naših hribov in izletnih točk, da pridejo navdušit se za bodoče delo za domovino.

Listnica uredništva

Zreče pri Konjicah. Osebna in tožljiva zadeva, katero mora najprej razčistiti sodišče.

Rdeči agitator

V uredništvu »Rdeče zastave«

(Konec)

Stavka

Čez dva tedna se je vršilo napovedano zborovanje. Vse je potekalo v redu. Benke je skrbel za to, da zborovalci niso storili nič takega, kar bi imelo za posledico vmešavanje orožništva. Na zborovanju so proglasili splošno stavko, ker tovarnarji niti niso hoteli slišati o pretiranih zahtevah nahujskanega delavstva.

Potem so se skozi ves teden vlekla pogajanja. Tovarnarji niso nič popustili, ker so bili prepričani o upravičenosti svojega stališča. Tako je tudi bilo. Delavci so vedno bili zadovoljni s plačo in postopanjem, le sedaj so se dali tako nahujskati, da so bili za vse slepi in gluhi.

Stavkarji so se zbirali v gostilni »Pri lipi«. Vrt jih je bil od jutra do večera poln. Osmega dne po začetku stavke so bili skoraj vsi delavci zbrani. Pričakovali so odposlanca z zadnjim sporočilom tovarnarjev. Med njimi je vladalo veliko razburjenje. Najbolj divji so vpili in hujskali zoper delodajalce.

Odposlanca sta naposled prišla. Njuna obaza sta pričala, da sporočilo ni ugodno. Prvi je pridrvel Benke. Stiskal je pesti in divje pogledoval okrog sebe.

Skočil je na klop in zavpil:

»Tovariši! Delavci!«

Množica je prisluhnila.

»Tovarnarji sporočajo, da se z uporniki ne bodo pogajali. Po delavske knjižice si lahko greste jutri dopoldne. Nazaj bo sprejet samo tisti, ki bo dal častno besedo...«

Od vseh strani se je zaslislalo divje vpitje. Eni so preklinjali, drugi tarnali.

V tem trenutku je stopil iz množice visok mož in se postavil pred Benkeja.

Vpitje se je poglelo. Ljudje so pričakovali, kaj bo.

Ko je Benke zagledal tujca, je prebledel in se začel tresti.

Marija, ki je stala med množico, je zavpila in si zakrila oči.

Tujec je stegnil roko in zavpil:

»Lopov, čemu tiraš uboge delavce v nesrečo?«

Benke je molče strmel vanj.

Med delavci se je slišalo pošepetavanje in povpraševanje. Moža niso poznali.

Naposled je eden izmed glavnih priganjačev stopil k njemu in ga vprašal:

»Kdo ste?«

»Jaz sem Benke Janez,« je samozavestno odgovoril tujec.

Agitator je le s težavo spravil iz sebe besede:

»Ta človek je blaznež!«

»O, ne! Jaz sem Benke Janez! Ti pa si lopov, ker se poslužuje mojega imena. A sedaj bo konec tvojih lopovščin, ti, morilec!«

»Morilec?« je zašumelo med množico.

»Da, morilec in goljuf!« je mirno odgovoril tujec.

»Ni res, ni res!« je hripavo odgovoril agitator.

V tem trenutku je skočil Režok k mizi in zaklical:

»Res je! Ta mož pa je pravi Benke Janez. Poglejte ga! Saj ga morate poznati! Pred petimi leti je bil še med nami.«

»Kdo pa je ta?« so ljudje pokazali na laži-Benkeja.

»Ta je Kovač Jernej!«

»Ni res!« je zavpil razkrinkani agitator. »Laže!«

V tem trenutku ga je zadela Režokova trda pest. Omahnil je in se zvrnil po tleh.

Sedaj se je oglasil pravi Benke.

»Tovariši! Delavci! Srce me boli, ko vidim, da ste postali žrtev tega lopova. Poslušajte žalostno zgodbo! Nekateri gotovo poznate in mene i tega. On je pred petimi leti izginil z

denarjem tovariša Režoka in je nakopal sramoto njegovi družini. Jaz sem potem zaprosil za roko gospodične Marije. Ona me je v

svoji žalosti odklonila. Nato sem pustil službo in se odpeljal v Ameriko. Čez tri leta me je usoda prinesla skupaj s tem lopovom. Prosil me je, naj ga ne izdam. Usmilil sem se ga. In s čim mi je poplačal? Neke noči me je zabodel, okradel ter z mojim denarjem in mojimi listinami zbežal. Z mojimi listinami se je izdal za Benke Janeza in se je v prestolnici vpisal v komunistično stranko. Od tam so ga poslali sem. Tu ga ni nihče spoznal, ker se je v petih letih zelo spremenil. Vas je preslepil. Vpisal vas je v stranko in nahujskal za stavko...«

»Nočemo dalje stavkati!« ga je prekinila množica. »Pojdimo v tovarne!«

Benke je še hotel spregovoriti nekaj besed, a ko je videl, da se je vsa množica vsipala na ulico in hitela proti tovarnam, ji je tudi on sledil.

Agitator se je medtem pobral s tal. Vesel je bil, da se ni nihče zmenil zanj. Jezik je pokazal za odhajajočimi, nato je hotel oditi. Med vrati se je moral ustaviti. Dva orožnika sta ga prijela in odvedla v zapor.

Čez nekaj tednov je agitator zvedel od nekega novega jetnika, da sta Benke Janez in Marija Režok tistega dne bila pri poroki. Agitator je malomarno skomizgnil.

Ko je odsedel kazen, se je spet javil pri gospodu ravnatelju in je pisal članke v »Rdečo zastavo«.

SMEJTE SE!

Če govornik frazari

Na nekem političnem shodu se je pojavil govornik, ki je imel bolj slaboten glas. V teku govora je povedal tudi: »Povzdigniti želim svoj glas, da ga čuje vsa država, da, da ga čujejo tudi tam preko morja...«

Pa se oglasi globoko doli v dvorani iz zadnje vrste nekdo: »Glasneje, prosim, tu ne slišimo!«

Razlog za dopust

Narednik: »Zakaj hočeš na dopust?«

Redov: »Prašiča bomo klali.«

Narednik: »To ni noben razlog za dopust.«

Redov: »Prosim, pa zapišite: smrt bližnjega sorodnika...«

Profesorska

Profesor za rastlinstvo je redno pozabljal svoj dežnik kjer koli. Nekoč sede na kolo, vzame s seboj tudi dežnik in se odpelje v božjo naravo proučevati rastline. Žena mu pred odhodom za-bičava, naj vendar pazi, da ne pozabi dežnik kje v travi.

Okoli poldneva se vrne profesor peš in maha že od daleč ženi z dežnikom, češ: »Nisem ga pozabil!«

A žena ga vpraša: »Toda kje imaš kolo?«

Ta pa zna!

»Prav nič se ne veselim zime. Spet bom moral hoditi pobirat premog...«

»To moram tudi jaz — ampak imam ga takoj dovolj. Stojim ob progi in kažem kurjačem mimo drvečih vlakov osle...«

Lovska

Tone: »Moj tovariš je z menoj stavil, da ne bom mogel nesti, kar bo on na lovu ustrelil.«

Štefan: »In kdo je dobil stavo?«

Tone: »On, Ustrelil je — kravo.«

Pri zdravniškem izpitu

»Kaj boste dali človeku, ki se onesvesti?«

»Alkohol.«

»In če ga ne boste imeli pri roki?«

»Potem mu ga pač samo obljubim.«

»Danes sem padel z 20 metrov visoke lestve.«

»Oh, Bog se usmili, mož!«

»No, no, ni bilo tako hudo. Bil sem šele na drugem klinu, ko se je to zgodilo...«

UGANITE!

Kako pišemo z rdečim svinčnikom črno?

(Napíšemo besedo črno.)

Deset lukenj v eni luknji — kaj je to?

(Rokavica.)

Kdo ni nič zakrivil, pa ga obesijo?

(Mokro perilo.)

Koliko klobas je treba, da se nasiti deset lačnih ljudi?

(Samo ena, ampak mora biti dovolj velika.)

IGRAJTE SE!

Ne moreš pobrati predmeta, ki leži na tleh pred teboj

Če trdiš kaj takega v družbi, ti mnogi ne bodo verjeli. Ti pa jim boš kmalu dokazal, da tvoja trditev ni prazna, temveč gola resnica. Postavi koga iz družbe tako k steni, da bodo pete in meča popolnoma pritisnjena k steni, predenj pa položi na tla kak majhen predmet (n. pr. nožič, škatlo vžigalic itd.). Če se bo skušal nagniti naprej, da bi pobral na tleh ležeči predmet, bo prej padel na obraz kakor pa ga pobral.

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

Orel: 30 let

Štorklja: 35—40 let

POIŠČITE!

Šofer je odpeljal Jožeka in Tončka na sprehod. Vsi trije so se nekam skrili. Psiček jih išče.

Velika razprodaja

manufakturnega blaga

SLUŽBE:

Sprejemno učenko v prodajalno Tiskarne sv. Cirila v Ptuj. Zglasiti se je v naši prodajalni Slovenski trg 7. Pogoji: celotna meščanska šola ali nižja srednja šola in da je doma le iz okolice Ptuja. 988

Potrebujemo zdravo in močno dekle za pomivanje posode čez sezono. Ponudbe je takoj poslati v upravo lista. 988

Iščem ofra s 6—7 delovnimi močmi. Lepo stanovanje, kurjava, vrt in dva orala zemlje na razpolago. Je vse leto zaposlen. Dobi dobro dnino in pijačo. Oglasiti se v pisarni Petar I. Miovič, Maribor, Aleksandrova cesta 57. 991

Dobro majer, oženjen, pošten in priden, ki se spozna na polju in v gozdu, se sprejme. Podrobnosti v trgovini M. Berdajs v Mariboru. 993

Sprejmeta se hlapec in dekla za kmečko delo. Plača 150 din. Caf, Pobrežje. 996

Služkinjo sprejemem, vajena kmečkega dela. Orehova vas 32, Slivnica pri Mariboru. 997

Sprejemem dve viničarski družini po štiri delovne moči, strokovno izobražene. Sprejemam tudi strokovnega majerja s tremi delovnimi močmi. Šusterič Josip, Kamnica 49. 1005

Hlapec h konjem, marljiv in pošten, ter dekla h svinjam dobita takoj službo pri Zorčič, mlin, Ptuj. 1010

Iščem verno starejšo kuharico, ki bi znala molziti in svinje krmiti. Ponudbe na upravo lista pod »Verna 1009«. 1010

Sprejemem vajenca z dobrimi spričevali od poštenih staršev. Vid Svenšek, podkovski kovač, graščina Radvanje pri Mariboru. 1008

Sodarskega pomočnika in vajenca sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. Nastop takoj. 966

Viničarja s štirimi delazmožnimi delovnimi močmi sprejemem pod boljšimi pogoji nego jih določa novi viničarski red. Reflektira se samo na kvalificirano, prvovrstno, pridno in pošteno družino z večletnimi spričevali. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« Maribor pod: »Nadvinčar 974«. 975

Služkinjo, večšo gospodinjstva, mlajšo, pošteno kmečko dekle, sprejme v stalno službo posestnik na Košakih 39. 975

POSESTVA:

Prodajam vinograd in gozd. Poizvedba pri: Jager, Jarmovec 1, Dramlje. 985

Dvosobno hišo prodam. Vrt in parcela. Vprašati: Sp. Dobrova št. 121, Maribor. 990

Mlin, zelo donosen, v neposredni bližini Ptuja, ugodno prodaj. Mestna hranilnica v Mariboru. 995

Kupim 2—3 orale sadovnjaka, lahko del vinograda ali gozda. Rudolf Partlič, Vosek, Sveta Marjeta ob Pesnici. 1000

Kupim 4—8 oralov zemlje ob potoku. Ponudbe z natančnim popisom in ceno na Jurij Cimerman, Pekre, p. Limbuš. 1002

Prodajam posestvo tri in pol orala: vinograd, sadonosnik, njive. Horvat, Komarnica, p. Sv. Anton v Slov. gorah. 1003

Lepo, 26 oralov veliko posestvo ob banovinski cesti, pol ure od Moškanje, na prodaj. Poslopja zidana. Brezplačne poizvedbe pri dr. Vise-njaku v Ptuj. 982

RAZNO:

Dosmrtno hrano in stanovanje dobi nad 50 let stara ženska oseba, ki založi v posestvo pri boljši družini 10.000 din. Natančna pojasnila pri g. organistu na Razboru, p. Loka pri Zidanem mostu. 1013

Prodajam se moško kolo »Stiria« in »Jug«. Klobučarna Maribor, Vetrinjska 5. 1012

Posojilo išče posestnik radi graditve. Naslov v upravi. 987

20 - 30 %
cenejše od znano nizke in stare cene.
Zato pohitite vsi v

Ako potrebujete posojilo, ne odlagajte, temveč se zglasite čimprej osebno ali pismeno pri zastopstvu hranil. posojila »Moj dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 55. Za odgovor priložite znamko za 3 din. 1007

Radi selitve se prodajajo: razno pohištvo, perilo, odeje, madrace, pernice, šivalni stroj. Prodaja v nedeljo od 8 do 14: Slovenska ulica 22, I. nadstropje. 1011

Nadžupnik v Rogateu kupi dober elektromotor s 3 HP in sekularko. 994

Priporoča se Pension Pavlinovič, Makarska. Lepo sobe ob obali zelo poceni. Pojasnila telefon 24-38. 992

Kunno kupuje po najboljši ceni Jos. Jagodič, Celje, trgovina s špecerijo in železnino, Gubčeva ulica—Glavni trg. 989

Pozor! Nagrobni spomeniki raznih velikosti in barv poceni na prodaj pri Koban Otmarju, kamnoseku, Rače. Priporoča se tudi za popravilo starih spomenikov in dobavlja slike za spomenike. V primeru potrebe se obrnite na gornji naslov! 986

Zastopnike za vsakovrstne zavarovalne posle iščem. Oni, ki so v tej stroki že delovali, imajo prednost. Ponudbe z navedbo referenc je poslati na poštni predal Maribor št. 90. 1004

Suhe gobe in rips kupujemo. Zamenjamo rips, sončnice in bučnice za prvovrstno olje. Trgovina Senčar: Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. 980

Kmetice! Najbolje zamenjate repico (rips), bučnice in druga oljnata semena za dobro olje v Tovarni olja, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 965

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Vabilo k izrednemu občnemu zboru Hranilnice in posojilnice na Muti, r. z. z n. z., ki se bo vršil dne 17. julija ob 8. uri dopoldne v pisarni za druge na Muti s sledečim dnevnim redom: 1. Sprememba pravil. 2. Volitev načelstva in nadzorstva ter njihovih namestnikov. 3. Slučajnosti. — Načelstvo. 1001

ČEŠKI MAGAZIN

Ne zamudite prilike, dokler še traja zaloga!

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljši: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Izjava. Podpisani izjavljam, da bom proti vsakomur, kdor bi raznašal kake žaljive govorice o moji ženi, oziroma moji družini, brezpogojno postopal sodnijskim potom. — Krajnc Franc I. r., železničar, Strensko pri Rimskih Toplicah. 999

Preklje. Podpisani preklicujem dne 9. junija t. l. na javnem prostoru izgovorjene besede, s katerimi sem žalil zakonca Krajnc in Mlakar, ter jih tem potom preklicujem kot neresnične. Na zahtevo zgoraj imenovanih bom daroval za občinske reveže občini Laško 200 din. — Ašič Francšek I. r., želez. dimnikar, Strensko pri Rimskih Toplicah. 998

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike
so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, Koroska c. 5

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poština povzete za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitkov 15 din.

Drogerija KANC,

Maribor,

Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

Trg. Loblner,

Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir,

Slovenski trg 11

Pozimi bo grozila lakota!

GOSPODINJE,

pripravite vse mogoče jedi, shranjene v kozarcih in drugod!

Za vkuhanje vam nudimo:

Pergament papir, pola po din 1'— ali din 1'25

Pergament na metre, meter po " 4'—

Celofan papir z gumijevimi obročki po din 2'50, 3'—, 3'50 in " 4'50

Vrvca za vezanje, klobčič " 2'25

KUHARSKE KNJIGE VSEH VRST,

posebno še:

Humek, Sadje v gospodinjstvu din 24'—

Humek, Breskev in marelica " 10'—

Priol, Spravljanje in shranjevanje sadja " 15'—

Pčelnikov, Gospodinjstvo " 130'—

Prato, Nauk o gospodinjstvu " 160'—

Kališnik, Slovenska kuharica " 160'—

Tiskarna sv. Cirila, Maribor—Ptuj

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo, Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

RAZNO:

Jabolčnik, prvovrsten, prodaja Sl. Senčar, Mala Nedelja. 981

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 738

Halo! Pomlad! Leto! **OSTANKI** mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštine prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS**, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

OBLEKE
PRI JAKOBU LAH MARIBOR

Krapinske toplice

zdravijo s sigurnim uspehom reumo, giht, išias, ženske bolezni itd. Odprto od sredine aprila do sredine oktobra. Za čas pred- in posezone znatni popusti. Nizke cene in pautalne kure. Žel. postaja Zabok-Krap. Toplice, odtod zveza z avtobusom. Pojasnila in prospekti na zahtevo potom uprave kopališča in pri vseh potniških uradih. 585

**Vsi, ki potujete, ne pozabite na
novi vozni red**

veljaven od 19. maja 1940!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

**POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS**

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

**Denar naložite najbolje in najvarneje pri
Spodnještajerski ljudski posojilnici
Gosposka ulica 23 v Mariboru Ulica 10. oktobra**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.